

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**Politická korektnost Twitch.tv pohledem libertariánské
svobody tržní výměny informací**

Jiří Rytina

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra Politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Politologie

Diplomová práce

**Politická korektnost Twitch.tv pohledem libertariánské
svobody tržní výměny informací**

Jiří Rytina

Vedoucí práce:

PhDr. Ondřej Stulík, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury. Práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu

Plzeň, květen 2020

.....

Poděkování:

V první řadě bych rád poděkoval PhDr. Ondřeji Stulíkovi, PhD., za to, že vedl mou již druhou práci, a to opět s neuvěřitelným nasazením a ochotou. Také bych mu od srdce rád poděkoval za všechny jeho přednášky a semináře, které mne velmi ovlivnily v mém osobním vývoji a dosavadních životních rozhodnutích. Stejně tak bych chtěl poděkovat celé naší katedře za čas a energii, kterou do mého vzdělání investovala, a stala se mi takřka domovem. Dále bych chtěl moc poděkovat svým rodičům, prarodičům a sestře za jejich veškerou podporu, bez které by nebylo vůbec možné studovat a jít si tak za svým snem. V neposlední řadě bych rád také poděkoval svým nejbližším přátelům, kteří se po celou dobu mého studia tak usilovně starali o mé psychické zdraví a dělali mi vždy věrnou společnost v časech lehkých i těžkých. Rád bych zde jmenoval především Bc. Tomáše Vítka, Mgr. et Bc. Martina Vachovce, Jana Vokáče, Michaelu Patkovou, Jana Patku, Petra Patku, MUDr. Štěpána Pokorného, Roberta Sekota, Antonína Nového, Michaelu Dvořákovou, DiS., Josefa Kapičku, Jakuba Štěpána a samozřejmě Vlastimila Pruknera společně s Bc. Vivienne Valentinovou a Bc. Terezou Vaňáčovou, DiS. Ještě jednou Vám všem moc děkuji!

Obsah

Úvod	1
1. Metodologie Rakouské školy	6
1.1. Fundamentální axiom	8
1.2. Subsidiární axiomy	11
1.3. Metodologický individualismus	13
1.4. Data užívaná a produkována praxeologií.....	18
1.5. Postup a metoda	21
1.6. Hodnotová neutralita, hodnoty a etika	24
2. Praxeologie a její vztah k výzkumnému designu	25
3. Metoda a postup	29
4. Obsahová analýza formálních dokumentů Twitch.tv	33
4.1. Dokument: Podmínky užití služby	34
4.2. Dokumenty: Pokyny pro komunitu; doplňkové dokumenty v oblasti nenávistného chování a obtěžování, nahoty, pornografie a dalšího sexuálního obsahu	49
4.3. Dotazníky pro streamery	60
4.4. Vyhodnocení analýzy – reinterpretace narativů	64
Závěr	69
Seznam literatury a pramenů	74
Resumé	77
Přílohy	79
Příloha č. 1 – dotazníky	79
Dotazník č. 1.....	79
Dotazník č. 2.....	84
Dotazník č. 3.....	87
Dotazník č. 4.....	90

Úvod

Tato práce a její výzkum jsou určeny k prozkoumání současných metodologických možností rakouské ekonomické školy. Jde především o schopnost školy nazírat a rozumět společenskopolitickým jevům na nových a státem málo regulovaných trzích. Za zástupce „nového“ trhu je zde považován internet, neboť vzhledem k jeho globálnímu charakteru je působení ekonomicky represivní a regulační role státu značně utlumeny a představuje tak trh blížící se k normativním ideálům rakouské školy. Jako zástupce současného společenskopolitického jevu je vybrán fenomén politické korektnosti, který je často předmětem politických debat, sporů i spekulací. Konkrétním subjektem výzkumu této práce je kvůli výše nastaveným kritériím nové internetové médium zvané Twitch.tv a na něm působící „streameři“. Streameři jsou skupinou uživatelů hostitelských služeb Twitch.tv, prostřednictvím kterých se zprostředkovává většina obsahu pro diváky a ostatní uživatele tohoto nového média. Je to právě Twitch.tv, který je poměrně běžně a často zmiňován pro své smluvní zásady užívání a zaujímaná opatření, která jsou obecně považována za sledující narativ politické korektnosti.

V rámci samotné teoretické části práce, představující současné metodologické možnosti rakouské školy pro uchopení problematiky nových trhů, které jsou velmi aktuálním fenoménem, jsou zvoleny mladší myšlenkové proudy této školy. Mladší myšlenkové proudy jsou předně reprezentovány tvorbou Murray Rothbarda. Ten se mimo jiné proslavil především svou etickou teorií *Anarchokapitalismu*, tedy bezstátního pravicově libertariánského společensko-ekonomického uspořádání.

Práce a výzkum věnující se podobnému tématu zahrnující ověřování závěrů a předpokladů teorie rakouské ekonomické školy vůči společenskopolitickým jevům v prostředí internetu se při prováděné rešerši v českém prostředí nepodařilo vyhledat. Je nutné rovněž zmínit, že i v zahraničí se zdá být téma

spojující a analyzující rakouskou školu společně se společenskopolitickými jevy na internetu poměrně opomíjené.

Rovněž je nutné poznamenat, že ve vlastní, ačkoliv subjektivní, zkušenosti autora práce se zastánci pravicového libertarianismu a rakouské školy vyznačují tím, že internet chápou až automatizovaně jako jakýsi „samozřejmý“ jev lidské svobody a projev svobodného trhu. Zde se nám samozřejmě hned nabízí otázka, zda je toto nekritické přijímání internetu perspektivou rakouské školy bez řádné analýzy na místě? Předběžně je autorem práce předpokládáno, že již výše nastíněný výzkum by prozkoumáním metodologických možností rakouské školy měl rovněž celkově poodhalit, zda i tyto, dle autorova názoru unáhlené, závěry z řad zastánců rakouské školy jsou ve shodě, či v rozporu se současnou podobou internetového tržního prostředí a předpokladů rakouské školy.

Případ internetové služby Twitch.tv není, jak již bylo nastíněno, zvoleno náhodně. Twitch.tv byl založen v roce 2011 a od té doby po současnost se viditelně těšil všeobecnému růstu a popularitě, je proto reprezentantem hned několika hlavních znaků, pro které byl vybrán jako předmět výzkumu. Za prvé se jedná o internetovou službu, resp. zprostředkovatele vysílání. Za druhé, Twitch.tv je z dlouhodobého hlediska herními médii implicitně, někdy i explicitně, prezentován jako vedoucí a hlavní streamovací platforma svého druhu¹, tedy zprostředkovávající služby prostřednictvím svých klientů – „streamerů“. Za třetí, výše uvedená skutečnost minimálně poukazuje na převažující postavení služby Twitch.tv a s tím spojený značný vliv na dílčí segment trhu. Za čtvrté, nutno opět poukázat na politickou korektnost, se kterou Twitch.tv operuje v rámci úpravy a filtrování svého obsahu. Tato filtrace se také nejednou stala terčem kritiky ze strany streamerů, fanoušků, i internetových periodik (např. Glaze 2019). Důležitý je zde samotný fenomén politické korektnosti a jeho užívání službou Twitch.tv, a to ve spojení s normativními předpoklady rakouské školy, ke kterým je škola vedena ze značné části samotným charakterem své metodologie, výsledně zde proto operuje především

---

¹ např. v porovnání s dalším významným konkurentem, službou Mixer.com.

s principem vzájemné dobrovolné a autonomní směny – katalaxe – coby základním determinantem svobodného trhu. Předpokladem katalaxe je, že subjekty jsou vedeny především svým esenciálním racionálním chováním, a to oboustranně, tedy poptávajícím i nabízejícím v dané transakci (např. Rothbard 2011: 115–117). Nutno dodat, že výsledek racionality jednotlivých aktérů se může lišit, a to na základě jejich subjektivní zkušenosti (např. Rothbard 2009: 20). Tato katalaxe může být narušována z pohledu rakouské školy nejčastěji ze strany státu. Pokud je narušena katalaxe, pak je narušen i trh jako celek.

Na základě výše uvedeného se již dostáváme k hlavním otázkám výzkumu. Jedná se v rámci Twitch.tv a streamerů skutečně o katalaktický vztah? Je vůbec v rámci rakouské školy metodologicky vypátratelné a vysvětlitelné, jak na trzích se značnými předpoklady pro rozvoj katalaktických vztahů dochází k mnohým případům, filtrování obsahu, jako je tomu u platformy Twitch.tv? Takové úvahy dále vedou k doplňující otázce: Je vůbec možné vzhledem ke zde naznačující monopolizaci, případně oligopolu, katalakticky zprostředkovat požadavky koncových konzumentů? Vznesené teze jsou, že se zde o katalaktický stav, pravděpodobně podle předpokladů i metodologických postupů rakouské školy, a především Murray Rothbarda, nejedná. Naopak zde dochází ke stavu, kdy jsou mnohdy konzumenti i streameri stavěni do situace nutnosti podřízení se pravidlům služby Twitch.tv z důvodu nedostatku dalších možností na trhu. Pokud by tato teze byla potvrzena, naznačovalo by to, že za monopolizaci, která potenciálně narušuje možnosti katalaxe v současné době nemusí být především zodpovědný stát, tak jak je zastánci rakouské školy předpokládáno, ale také společenskopolitické fenomény, či jiné, doposud rakouskou školou neprobádané a dost možná metodologicky prozatím i neuchopitelné příčiny. Doplňující a přímo navazující tezí proto je, že Twitch.tv rovněž ani nemůže podle rakouské školy jednat racionálně, protože jsou zde přítomny právě společenské tlaky a nestátní formy institucionalizace, na které rakouská škola, reprezentovaná interpretací Murray Rothbarda, nemá v současné době dostatečné metodologické nástroje pro jejich zpracování, pochopení a percepce. V případě potvrzení těchto

tezi má výzkum potenciál nabídnout prostor pro další metodologický rozvoj odhalující pro rakouskou školu nové tržní překážky a problémy, témata a možná také obzory nového směřování politickoekonomického myšlení.

Ke konkrétní analýze je využita obsahová analýza, pro kterou jsou využity především publikace *Čtenář a stroj* od Martina Hájka, dále je pro metodologické účely užitá i kniha Klause Krippendorffa *Content Analysis – An Introduction to Its Methodology a Theory and Methods in Political Science* od Davida Marshe a Gerryho Stokera. Metoda užitá k výzkumu je obsahová analýza se selektivním kódováním vytvořeným na základě kvalitativního čtení tematického, především metodologicky² zaměřeného, textu jednotlivých publikací Murray Rothbarda, coby referenčního teoretického základu pro celý výzkum vedoucího k ověření metodologické a z toho vyplývající i argumentační funkčnosti těchto teorií a předpokladů na případu Twitch.tv. Při tvorbě kódů je také využit kontext služby Twitch.tv a autorův kritický kontext ve vztahu k problematice praxeologie, který je rozebrán v kapitole *Praxeologie a její vztah k výzkumnému designu*. V rámci samotné teorie jsou užitá stěžejní Rothbardova díla jako například *For a New Liberty, Power and Market, Man, Economy and State*, ale pro komplexnější nazření také jeho série metodologických odborných článků, později souhrnně vydaných v publikaci *Economic Controversies*. Soustava kódů vytvořená referenčně s ohledem na tyto zdroje a práci s nimi v teoretické části výzkumu je poté aplikována v analýze dat získaných od platformy Twitch.tv formou formálních dokumentů, a od streamerů formou strukturovaných dotazníků. V rámci analýzy jsou dokumenty s dotazníky a jejich data podle kódovacího systému užitá metody zpracovány a interpretovány podle předpokladů metodologických postupů rakouské školy a interpretace autora. Analýza dat je tedy provedena způsobem kvalitativního lidského čtení s identifikací kódů vytvořených převážně na základě reference k metodologii rakouské školy. Na základě zjištění analýzy je rovněž v závěru provedeno celkové zhodnocení s postřehy k nedostatkům výzkumu.

---

² Týkající se tedy především praxeologie, hlavní metodologie rakouské školy.

Výzkum v této podobě má nabídnout mnou zamýšlený přínos, který spočívá v pokusu o to ukázat v současné době možné metodologické nedostatky rakouské školy reprezentované především Murray N. Rothbardem. Potenciální odhalení těchto nejasností, nedostatků a „metodologické slepoty“ vůči společenskopolitickým jevům ovlivňujících možnosti katalaxe na trhu může sloužit jako důvod k nové diskuzi o potřebě přehodnocení a inovování dosavadních metod a přístupů. V neposlední řadě výzkum může také sloužit jako podklad pro kvalitativní hodnocení aktuálnosti a koherence teorie rakouské školy v oblasti nově etablovaných se trhů.

1. Metodologie Rakouské školy

Je v jistém smyslu poněkud složité říci, zda rakouská škola má vlastní metodologický systém. Schází se nám tu totiž hned několik názorových táborů na tuto situaci, a to uvnitř i vně rakouské školy. Mnozí odpůrci rakouské školy tvrdí, že ke svému bádání nevyužívá nástrojů, které by se daly klasifikovat jako vědecká metoda, či metodologie, a tak se jedná spíše o jakýsi „pseudo-postup“ (např. Rothbard 2011: 18–19). Tento tábor je většinou spojen se zastánci aplikace kvantitativních a statistických teorií ve společenských vědách, především pak v politické ekonomii. Kritiků praxeologické metodologie je poměrně mnoho a můžeme je najít u nejrůznějších ekonomických škol a jiných myšlenkových proudů. Zmínit můžeme například George Schullera, Terence Hutchinsona, Johna Galbraitha, Lionela Robbinse, a dokonce rakouské škole ideově blízkého Milтона Friedmana. Pak zde můžeme vyzorovat tzv. *maximalistický tábor*, který tvrdí, že rakouská škola nevyvinula pouze metodologický systém, nýbrž celou novou vědní disciplínu, která je zahrnující celé společenskovědní odvětví, nikoliv pouze oblast politické ekonomie. Lidé zastávající tento názor vycházejí především z myšlenek a textů Ludwiga von Misesa (např. Knott 2012: 12–13). Krom samotného Ludwiga von Misesa se jedná i například o Larryho Sechresta, Kondrada Grafa, nebo Petera Boettkeho. A nakonec jsou zde lidé, které bychom mohli řadit do tzv. *minimalistického tábora*, ti mluví především o vlastní vědecké metodologii rakouské školy, z níž vychází její unikátní teoretický charakter (např. Rothbard 2011: 72). Zde se jedná především o následovníky Murray Rothbarda. Do tohoto tábora bychom si mohli dovolit zařadit například Sheldona Richmana, nebo Josepha Salerna. Metodologie, či vědní disciplína, která je zde tolikrát zmiňována se nazývá *Praxeologie*. Protože je tato práce zaměřena především na rozbor myšlenkového proudu Murray Rothbarda, tak je v práci především operováno s označením metodologie, aby byla dodržena ideová konzistence.

Slovo praxeologie (označující, shrnující a upřesňující metody a postupy rakouské školy) začalo být používáno a propagováno Ludwigem von Misesem a samotná myšlenka praxeologie byla poprvé představena v Misesově díle *Grundprobleme der Nationalökonomie* (Mises 1933; Rothbard 2011: 25–26). Členové a zastánci rakouské školy ovšem také poukazují na to, že už před artikulací samotného označení *praxeologie*, bylo těchto metod využíváno v rámci rakouské školy Misesovými předchůdci a učiteli, například ekonomy Carlem Mengerem, Eugenem von Bawerkem, nebo Friedrichem von Wieserem (Rothbard 2011: 48–49). Dále jsou stoupenci rakouské školy uváděny i příklady mimo myšlenkový proud až z období klasické politické ekonomie, které Murray Rothbard nazval „proto-praxeology“, sem patří například tvůrce známého a svého času nesmírně vlivného „Sayova zákona trhů“, Jean-Baptiste Say, či Nassau William Senior, který v celém ekonomickém odvětví vyjasnil logiku fungování renty a úroku (Rothbard 2011: 45–48).

Jak tedy charakterizovat praxeologii? Jedná se o, dle autorova názoru velmi výrazně, kvalitativní soubor postupů, který se silně vymezuje proti užití kvantitativních a matematických metod v politické ekonomii a stejně tak i ve všech ostatních společenských vědách. Jádrem praxeologie je studium lidského chování. Toto lidské chování je dle samotných praxeologů empiricky nezjistitelné pomocí kvantitativních metod, které se podle nich dopouštějí přílišného zjednodušování, a za pomoci agregace informací do čísel a jiných datových celků tím dochází k falzifikování faktů, což dále vede k dezinterpretaci reality a v ní studovaných jevů (např. Richman 1988: 373; Rothbard 2009: 733). Lidské jednání má být ovšem zjistitelné pomocí kvalitativního pozorování výzkumníkovým vědomím společně s využitím vlastní dedukce (např. Arnold 1988: 12; Rothbard 1998: 97). Především v rámci ekonomiky jsou tak vysvětlovány zákony trhu, které zahrnují monetární kalkulaci a vzájemnou směnu. Tyto vztahy se dále nazývají „katalaxe“ (např. Rothbard 2011: 107). V základu lze shrnout hlavní stavební kameny praxeologie pod čtyři hlavní principy; 1. Fundamentální axiom chování jedince je obecně a

univerzálně pravdivý; 2. Myšlenky odvozené za pomoci logiky od tohoto axiomu musí být tím pádem absolutně pravdivé; 3. Není zde potřeba testování těchto odvozených myšlenek; 4. Samotné testování odvozených myšlenek ani není proveditelné (Rothbard 2011: 103–104). Takto prezentované principy mohou na první pohled a přečtení skutečně budit minimálně překvapení, nicméně je důležité zmínit, že při studiu praxeologie a praxeologického postupu, především u Murray Rothbarda, se setkáváme s mnohými výrazy (např. „absolutní pravda“), ty je dobré dříve blíže studovat a pokusit se je uchopit specifickým způsobem, kterým je s nimi pracováno (např. Rothbard 2011: 106). Výše zmiňované zásady, stejně jako i mnohá jiná praxeologická kritéria a postuláty, jsou jednotné jak pro raný praxeologický proud Ludwiga von Misesa, tak jeho výrazného pokračovatele, Murray Rothbarda. Principy, ideje, myšlenkový systém a stejně tak i postuláty Rothbardovy praxeologie jsou následovně podrobněji rozebrány.

1.1. Fundamentální axiom

Takzvaný *Fundamentální axiom* je ústřední složkou celé praxeologie. Dle Murray Rothbarda lze do jisté míry pracovat primárně a pouze jen s fundamentálním axiomem jakožto jediným nutným prostředkem k bádání (Rockwell 1988: 147; Rothbard 2009: 27; Rothbard 2011: 17). Své označení „fundamentální“ si tento hlavní axiom vysloužil, protože je podle zastánců praxeologie doslova nezpochybnitelný, absolutně pravdivý a naprosto evidentní, tím pádem nepotřebuje a ani nemůže být ověřován (např. Rothbard 2011: 33). Fundamentální i ostatní axiomy mají být „radikálně empirické“, neboť jsou ukotveny v samotné každodenní lidské zkušenosti, která je zřejmá, a nemůže být proto „falzifikována“ (Rothbard 2011: 66). Axiomy jsou podle Murray Rothbarda ukotveny jak ve vnitřní zkušenost jedince, tedy introspekce, tak na základě jeho vnější zkušenosti s okolním světem (Rothbard 2011: 66). Tito jedinci, resp. lidé, mají jednoznačně disponovat vědomím a svobodnou vůlí, díky které mohou rozmýšlet a volit si své cíle. Nejčastějším argumentem bývá, že samotné pochybování o svobodné vůli a vědomí je způsobeno svobodným

uvažováním jedince a dochází zde k tzv. bumerangovému efektu (Rothbard 2011: 70). Dále mají axiomy svým fungováním determinující vliv na komplexní kauzální a historické fenomény (např. Rothbard 2011: 40).

Podstatou fundamentálního axiomu je tedy to, že člověk vědomě jedná, aby dosáhl svého cíle (např. Kirzner 1988: 80; Rothbard 2011: 34). Cíle si člověk stanovuje na základě uvědomování si svého stavu, sama sebe, a nedokonalé reality kolem sebe. Člověk má rovněž své hodnoty, ty mají zásadní vliv na stanovení si určitého cíle, ale i na průběh celého jeho jednání (Osterfeld 1988: 306; Rothbard 2006: 155). Na základě svého stavu, hodnot a svého okolí člověk vyhodnocuje, že je tu možnost, aby se měl dle svého úsudku lépe, než se má teď, a proto se rozhoduje stanovit si cíle (Rothbard 2011: 4). Těchto cílů se snaží dosáhnout určitými prostředky (Rothbard 2011: 4). Míra a možnosti prostředků jsou stanoveny na základě možností daného jedince, tedy jeho informovanosti a dostupnosti informací, jeho kognitivních a analytických schopnostech, materiálních, časových a technologických možnostech atp. (Rothbard 2011: 33). Zvolené prostředky jsou vždy omezené a nedostatkové, neboť kdyby prostředky byly dostatkové, tak by již bylo cíle dosaženo v libovolném množství i čase a nebyly by zvažovány k uvědomělému lidskému jednání (Hoppe 1988: 58; Rothbard 2011: 61). Podle Rothbarda má člověk vždy minimálně jeden naprosto nedostatkový prostředek, který musí vynaložit na jednání k dosažení cíle, a tím je právě čas (Rothbard 2011: 61). V tomto bodě je důležité rovněž zmínit, že v rámci fundamentálního axiomu praxeologie počítá s *nedokonale informovaným jedincem*, což je proměnná, se kterou mnohé politicko-ekonomické, především kvantitativní a statistické teorie, často nepracují, nebo ji opomíjejí (např. Rothbard 1998: 30). Na základě subjektivně stanovených a nedostatkových prostředků se člověk poté rozhodne konkrétně jednat v konkrétní situaci a konkrétním čase. Samotné jednání jedince je tedy projevem uvědomění a dle fundamentálního axiomu je jednání vždy účelné a sledující cíl, který lze jasně konkretizovat. Stejně jako praxeologie počítá s *nedokonale informovaným jedincem*, který volí jednoznačně subjektivní kroky, tak počítá i s možností

selhání a nedosažení cíle, což ovšem jen dává prostor jednajícimu jedinci na to buď své cíle prostřednictvím svých hodnot a preferencí přehodnotit, nebo se poučit z chyb a upravit svůj postup a nástroje, podle kterých bude opětovně jednat k dosažení onoho cíle (např. Rothbard 2011: 4). Murray Rothbard také předpokládá, že člověk se nerodí s žádnými znalostmi, a proto samotný proces učení a získávání zkušeností je rovněž nerozdělitelně spojen s lidským jednáním (Rothbard 1998: 30). Z těchto předpokladů částečně vychází i orientace na budoucnost jak u fundamentálního axiomu, tak v rámci celé praxeologie a rakouské školy. Praxeologií předpokládaná budoucnost je vždy nejistá, ne však neovlivnitelná (Rothbard 2011: 32). Jedním z důležitých „proti-pozitivistických“ argumentů nejen v rámci fundamentálního axiomu, ale celé praxeologické optiky je pak tzv. *Heisenbergův princip nejistoty*, který říká, že samotné jednání s předpokladem docílení nějakého konkrétního budoucího stavu kvalitativně mění kauzální síly v průběhu jednání, tím pádem se i podmínky pro dosažení onoho budoucího stavu neustále mění a výsledek jednání je proto do svého samotného konce nejistý ve svém výsledku (Rothbard 2011: 32). Samotné stanovení cíle, kde je důvodem vidina lepší budoucnosti, je jedním z hlavních argumentů proč člověk vůbec jedná, a je tedy dle této interpretace prostřednictvím fundamentálního axiomu bytostí orientovanou na budoucnost. Dle Murray Rothbarda, kdyby veškeré lidské potřeby byly okamžitě a trvale naplněny, tak by zde nebyl žádný důvod pro to, aby daný jedinec vůbec jednal, doslova by se vlastně ve svém jednání zastavil, či stagnoval (např. Rothbard 2011: 60). Otázkou zde ovšem je, zda mají lidské potřeby meze i vzhledem k jedincově rozsáhlé možnosti abstrakce a imaginace hrající podstatnou roli ve stanovování cílů, kde Murray Rothbard doplňuje, že dalším z hlavních motorů jednání je především jedincova víra, že jeho jednání bude, nebo má, minimálně reálnou možnost mít zásadní vliv na budoucí výsledek, který je preferovaný před současným stavem, jež nepotřebuje žádné jednání (např. Rothbard 2011: 113).

Praxeologie počítá s tím, že pokud je tento fundamentální axiom obecně platný a pravdivý, tak vše, co je za pomoci logiky vydedukováno na jeho základě musí

být rovněž platné, neboť se jedná o dedukci na základě „nepopíratelného faktu“, tedy že člověk jedná, aby dosahoval svého cíle, který má pro něj určitou cenu (např. Rothbard 2011: 113–114). Vedle předpokladu, že postuláty odvozené od logiky fundamentálního axiomu nemusí být ověřovány, zde hraje roli i přesvědčení, že ověřeny ani být nemohou, neboť na ověření nejsou k dispozici nástroje s dostatečnou empirickou přesností (např. Rothbard 2011: 26). O těchto předpokladech je blíže a podrobněji jednáno v kapitole o metodologickém individualismu.

1.2. Subsidiární axiomy

Subsidiární axiomy slouží v praxeologii k doplnění hlavního fundamentálního axiomu, případně jako připomenutí dalších důležitých souvislostí v lidském jednání, které mohou více upřesnit a ohraničit předmět zkoumání. Murray Rothbard zmiňuje, že tyto subsidiární axiomy nejsou v porovnání s fundamentálním axiomem zas tolik zřejmé, nicméně jakmile si je člověk uvědomí, tak je rovněž vnímá v určitých případech jako samozřejmé (Rothbard 2011: 106). Jedná se tedy o axiomy, které byly „vypozorovány“ v rámci ekonomické zkušenosti a na základě jednání jedinců, tedy za účinku fundamentálního axiomu. Těchto subsidiárních axiomů není vyvozeno mnoho. Rothbard mluví celkem o čtyřech subsidiárních axiomech (Rothbard 2011: 106). Subsidiární axiomy také nemusí být v závislosti na situaci vždy univerzálně platné. Subsidiární axiomy tedy primárně slouží jen jako pomocné nástroje při dedukci, které mohou být vhodné k badatelskému užití jen v určitých případech, Rothbard například užil první dva axiomy společně s fundamentálním axiomem při tvorbě díla *Man, Economy, and the State*, jak zmiňuje v jeho úvodu (Rothbard 2009).

Prvním subsidiárním axiomem, který je dle Rothbarda zároveň nejdůležitějším ze čtveřice, je tvrzení, že je nutné počítat se široce rozmanitým spektrem ekonomických zdrojů (Rothbard 2009; Rothbard 2011: 106). Ekonomické zdroje

jsou buď lidského, nebo přírodního původu. Právě díky tomuto subsidiárnímu axiomu lze lépe vyzorovat a upřesnit mnohé z katalaktických jevů, jako je například dělba práce a směna na trhu (Rothbard 2009; Rothbard 2011: 106).

Druhým nejdůležitějším subsidiárním axiomem je výrok, že volný čas je především ekonomickým statkem, který podléhá spotřebě (Rothbard 2009; Rothbard 2011: 106). Toto stanovisko je vyvozeno z individualistického přesvědčení, že každý člověk je unikátní a odlišný, a stejně tedy tak jak v souladu s fundamentálním axiomem je čas nedostatkovým nástrojem užívaným k jednání, tedy nákladem, tak může být na něj nahlíženo rovněž jako na komoditu, kterou je možno individuálně využít a „obětovat“ ke spotřebě v rámci mezí užítku jedince (Rothbard 2011: 106). Díky tomuto axiomu v kombinaci s prvním subsidiárním axiomem a fundamentálním axiomem máme mít možnost nahlédnout do logiky většiny vztahů na trhu jak ze strany jednání nabízejících, tak i spotřebitelů (Rothbard 2009; Rothbard 2011: 106).

Třetí a čtvrtý subsidiární axiom je dle Rothbarda již jen čistě ohraničující ekonomickou tematiku, ve které se zrovna při svém bádání pohybujeme (Rothbard 2011: 106). Třetím subsidiárním axiomem je postulát, že v ekonomickém systému existuje a probíhá takzvaná nepřímá směna (Rothbard 2011: 106). Nepřímá směna znamená tržní vztažnost, při které jsou statky a služby mezi subjekty navzájem vyměňovány prostřednictvím určitého média směny, nejčastěji peněz. Jedná se tedy o axiom, který je zaměstnáván a využíván především při pozorování trhů s fungujícím monetárním systémem. Čtvrtým subsidiárním axiomem z řady, který Rothbard považuje za nejméně zásadní, je tvrzení, že firmy a jiné subjekty na trhu se snaží o maximalizaci svého peněžního zisku (Rothbard 2011: 107). Nicméně dodává, že zejména tento subsidiární axiom není vždy úplně platný (Rothbard 2011: 107). Maximalizace zisku je totiž často mylně interpretována jako čistě finanční povahy a vyjádřitelná v hmotném bohatství. Podle Rothbarda však maximalizace zisku pramení vždy z psychiky a myšlenek, a tak se maximalizace zisku může projevit na chování firmy, či tržního subjektu nejrůznějšími způsoby (Rothbard 2011: 107). Někdy bude na trhu

docházet k očividně pozorovatelnému, tedy materiálnímu, zisku, a někdy se naopak firma, či subjekt zachová odlišně a například přispěje na charitu (Rothbard 2011: 107). Tím, že firma se rozhodne zdržet se materiálního zisku a místo toho přispět na charitu ovšem také sleduje svůj cíl a dochází tak k maximalizaci jejího zisku pramenícího z psychických důvodů. Čtvrtý axiom, tedy postulát, že firmy usilují o maximalizaci peněžního zisku je v rámci praxeologického bádání používán pouze pro určité případy širokých tržních zákonů a slouží především k nastavení pevného a jasného rámce pro katalaxii (Rothbard 2011: 107).

1.3. Metodologický individualismus

Tato podkapitola se věnuje optice, resp. obecné úrovni analýzy, kterou se praxeologie zabývá. Metodologický individualismus především vychází ze zaměření se na analýzu a pozorování co nejmenších společenských celků, nejběžněji studia samotného individua. Metodologický individualismus je logickým protipólem takzvaného metodologického kolektivismu, který naopak studuje instituce a společenské celky, a hledá mezi nimi korelující nebo kauzální jevy. V rámci praxeologie Murray Rothbarda je odkazováno k metodologickému individualismu pramenícího od akademické činnosti Maxe Webera (Rothbard 2011: 54). Jedinec je viděn jako základní skladební jednotka a jako hlavní, až dokonce jediný, determinant veškerých společenských a ekonomických fenoménů. Hlavní důvody, proč studovat jedince a brát ho jako hlavní determinant, jsou Murray Rothbardem argumentovány tak, že jenom jedinec je tu ten, který je vědom si sám sebe, má svou vlastní mysl, umí vstřebávat za pomoci svých kognitivních funkcí a percepce složitější podněty a vjemy a ty následně vyhodnocovat (např. Rothbard 2006: 45; Rothbard 2011: 72 ; Uyl 1988: 202). Z toho nám může vyplývat, že jedinci nejsou propojeni myslí, nesdílejí tedy mezi sebou myšlenkové pochody do plného detailu, stejně tak nesdílejí ani svou fyzickou existenci v určitém čase na stejném místě kdekoli v univerzu, a proto nemohou ani vycházet ze stejných dat, které jim jsou prostřednictvím jejich

percepce a kognitivních funkcí předkládány ke zhodnocení. Zejména proto často zastánci metodologického individualismu vychází z předpokladu, že každý jedinec, i když může jednat v jistých mezích podobně, je zásadně unikátní, stejně jako jeho cíle s nástroji pro jejich dosažení, a tím pádem i výsledné jednání. V rámci praxeologie je metodologický individualismus silně propojený s axiomy, které vedle analytických možností a ohraničujících „mantinel“ pozorovaného subjektu mohou sloužit také jako podpůrné argumenty pro celistvý koncept metodologického individualismu.

Je jednoduché nabýt dojmu, že metodologický individualismus v podání praxeologie vzhledem ke svému charakteru a soustředění na předpokládanou determinující úlohu jedince ve společensko-vědních fenoménech se neumí, nebo snad vůbec nechce pracovat s ostatními koncepty, jako je třída, komunita, společnost a tak podobně. Tento předpoklad by však nebyl zcela správný. Metodologický individualismus samotný, i v rámci praxeologie, umí do jisté míry používat koncept společnosti, institucí a jiných „nad-individuálních“ celků a organismů, ale jde o úhel pohledu, kterým na ně nahlíží. Metodologický individualismus při svém studiu nevidí fenomén společnosti jako organický celek, ale vidí ho jako komplexní útvar, který je tvořen jedinci a jejich vzájemným jednáním. Zde je možné opět parafrázovat Murray Rothbarda, který poznamenává, že veškeré kolektivní koncepty, jako skupiny, národy, státy ve skutečnosti neexistují, a nemůžeme proto mluvit o nějakém koordinovaném a uvědoměném jednání, které by šlo připsat kolektivnímu organismu jako celku (Rothbard 2006:45; Rothbard 2011: 72). Kolektivistické celky jsou pouze metaforickými konstrukty, které jsou v rámci metodologického individualismu, tedy i praxeologie, užívány k popsání podobných vzorců jednání jedinců ohraničených na základě specificky nastavených kritérií (Rothbard 2011: 54). Pokud bychom se přeci jen chtěli bavit v mezích metodologického individualismu o možnostech zvažování určitých výstupů z těchto kolektivistických celků, pak právě tyto výstupy budou chápány jako logický a komplexní kauzální výsledek jednání každého člena zahrnutého

v kolektivistickém celku. Z toho vychází i přesvědčení, že nemůže přímo existovat něco jako masová mentalita a kolektivní vědomí, jedná se pouze o specifické jednání jedinců, které je prisuzováno aktům imaginárního kolektivistického celku (Rothbard 2011: 54). Rothbard v tomto případě pro ujasnění zmiňuje například Ludwiga von Misesa a jeho příklad s popravčím, kdy je to popravčí a ne stát, kdo zabije jiného člověka, to pouze lidé přihlížející popravě mylně spojují jednání kata s bezprostředním jednáním státu (Rothbard 2011: 54–55). Ohledně podobností v jednání, které by mohly být brány jako masové, jednotné, a tedy i definovatelné společnou mentalitou, Rothbard tvrdí, že i zde se vše dá vysvětlit prostřednictvím metodologického individualismu v kombinaci s fundamentálním axiomem (Rothbard 2011: 8). Člověk v daném místě a čase jedná mezi ostatními podobně, protože nemá momentálně možnost jiných nástrojů k dosažení svého cíle (Rothbard 2011: 8). Člověk ve společnosti tedy, ač se může chovat v jistých rysech podobně, si pouze vypůjčuje širěji dostupné nástroje z pomyslného kolektivního konstruktů, které se mu subjektivně zdají jako nejlogičtější a nejefektivnější k dosažení jeho individuální cíle (Rothbard 2006: 33; Rothbard 2011: 72–73). Jedinec ve společnosti se tedy může chovat podobně jen díky podobnosti a omezenosti dostupných nástrojů, nikoliv proto, že by byl esenciálně podobný, či stejný jako ostatní jedinci ve společnosti, kterými je obklopen. Stejně tak je zde zmiňována samotná mechanika rozhodování pro užití „zdánlivě kolektivních“ nástrojů, kde se dva různí jedinci mohou rozhodnout rozdílně v rámci využívání obdobných nástrojů, ovšem skutečnost, že se většina jedinců rozhodne například pro využití obdobných nástrojů v poměru k menšině, je dle metodologického individualismu a praxeologie statistická agregace, která může naznačovat určitou souvislost, nicméně kauzálně nic přímo nepotvrzuje a nemůže být tak brána v potaz jako vypovídající element (Rothbard 2011: 9). Zastánci metodologického individualismu také tvrdí, že jedinec sám o sobě přímo nezná společnost a nemůže se v ní kompletně vyznat, jsou mu známy pouze určité části tohoto společenského konstruktů a ty jsou jedincem jen použity k rekonstrukci a vytvoření si individuálního obrazu toho, co to společnost vlastně je a jak vypadá

(Rothbard 2011: 55). Z tohoto předpokladu by tedy vyplývalo, že deset jedinců cítící se součástí stejné společnosti má deset různých představ o tom, čeho jsou to vlastně součástí. K samotným „kolektivním nástrojům“ se Rothbardova praxeologie staví tak, že jsou rovněž nikoliv produktem společenských sil, stejně tak nejsou těmito společenskými silami ani upravovány, ale pochází vždy od určitého jedince (např. Rothbard 2011: 9). Zde má platit pravidlo, že ostatní jedinci si na základě vlastního subjektivního úsudku vybírají, zda je pro ně výhodnější se nekriticky podřídit postupům daného jedince, resp. se jimi výrazně inspirovat, nebo zda vynaložit dodatečné úsilí a vyvinout si vlastní postupy a nástroje (Rothbard 2011: 8–9). Nakonec u tématu kolektivistických konstruktů a jedince v rámci praxeologického metodologického individualismu je příhodné také zdůraznit, že může působit dojmem radikálně atomizující jedince, oddělující ho nejen od kontextu společnosti, ale také od kontextu vlivu ostatních jedinců. Rothbardova praxeologie se k tomuto staví tak, že jedinec je skutečně ovlivnitelný ostatními jedinci, ale to stále nic nemění na předpokladu, že i vliv ostatních je pro jedince součástí okolního prostředí nabízejícího možnosti volby nástrojů, o kterých sám rozmýšlí a volí si je na základě své svobodné vůle (Rothbard 2011: 8–9).

Když pomineme kolektivistické konstrukty a jejich vztah k jedinci v rámci metodologického individualismu, dostaneme se k samotné optice analýzy ve společensko-vědní a zejména pak politicko-ekonomické praxi. Zde je důležité opět zvýraznit unikátní jednání jedince. Teorie jako taková je zde v případě praxeologie zobecňujícím konstruktem, zpravidla stavěným na fundamentálním a dalších zvolených subsidiárních axiomech, který nám může s pomocí našeho vědomí podat detailnější možnosti vlastního vhledu do konkrétní situace, nicméně tuto situaci nedokážeme pouze za pomoci této teorie plně obsáhnout ani pochopit (např. Rothbard 2011: 40). Teorie totiž představuje obecné rysy situace, ale ty nemohou být plně pochopeny bez poznání specifických subjektů vyskytujících se ve zkoumané společensko-ekonomické realitě (Rothbard 2011: 40). Metodologický individualismus vychází z toho, že když každý jedinec je

svým jednáním unikátní, stejně tak bude i jeho jednání v čase neopakovatelným a jedinečným fenoménem s podobně jedinečnými a neopakovatelnými následky (např. Rothbard 2009: 866; Rothbard 2011: 74). Takže i když se teoretické mechanismy mohou u více případů podobat, tak komplexnost reality tlačí k „důkladnější empiričnosti“ poznáváním konkrétního ekonomického aktéra, jeho motivů jednání a tak podobně (Rothbard 2011: 77–78). Ale i zde se skrývá další překážka na cestě k dosažení plného porozumění, protože lidské jednání je subjektivní, a tak má tím pádem i vysoce interpretativní charakter, a proto dle praxeologů nelze, ale ani není třeba, ověřit (Rothbard 2011: 78). Primárně z těchto předpokladů pak pramení další praxeologické pravidlo a přesvědčení, že ekonomická teorie může být použita jako důkaz a nástroj pro vysvětlení určitého politického, ekonomického, nebo společenského fenoménu, ale nelze tak učinit naopak právě kvůli jedinečnosti fenoménu a specificky-subjektivnímu chování, které vždy bude nějakým způsobem teorii přesahovat a nabízet otázky nad rámec dané teorie (Rothbard 2011: 40–41). Když tyto poznatky zasadíme do prostředí katalaxe, tak nám názorně vyjde, že nehledě na určitou cenovou hladinu nějaké konkrétní komodity každý jedinec má vlastní vnitřní „cenový sazebník“, který je odlišný od toho, který plošně vzniká v ekonomikách s monetárním systémem a s nepřímou směnou (např. Rockwell 1988: 146; Rothbard 2011: 844). Zjednodušeně řečeno, plošný cenový sazebník je sice dobře pozorovatelný fenomén, ale je stejně jako jiné kolektivistické instituce jen komplexním výsledkem mnoha těžko pozorovatelných, nebo přímo neviditelných vnitřních cenových sazebníků, které jsou u každého jedince unikátní. Zde se tedy dostáváme velmi rychle ke konkrétnímu důvodu, proč praxeologové a zejména pak zastánci rakouské školy tvrdí, že je to individuální poptávka, která je hlavní hybnou silou kalaktických procesů a tvořitelem cenové roviny.

Z výše zmíněného vychází v kontextu metodologického individualismu a v podání praxeologie další stanovisko, a to je, že experiment je v sociálních vědách nemožné provést v takové kvalitě a s jednoznačnou přesností, jako ve vědách přírodních (např. Rothbard 2011: 18). Vzhledem k této skutečnosti se

praxeologové až striktně odmítavě staví k technikám experimentů a jakéhokoliv opakovaného pozorování a agregování takzvaně „podobných“ dat, informací a vzorců získaných ze společenské reality a jejich dalšímu zasazování jako důkaz a „stavební materiál“ pro konstrukci kvantitativních společensko-vědních teorií (např. Rothbard 2011: 30). Jak již implicitně vyplývá z předchozího odstavce, kde jsme si představili myšlenku neopakovatelnosti jednání jedinců ve společenské realitě, praxeologie, minimálně v podání Murray Rothbarda, velmi výrazně zdůrazňuje, že tato skutečnost vede k tomu, že ve společenské realitě se nemůže vyskytovat žádná konstanta, jsou zde pouze velmi divergentní a chaotické proměnné (např. Rothbard 2011: 30–31; Skousen 1988: 153). Jakýkoliv pokus o to tyto proměnné zcela vysvětlit, a především užít jako důkaz k všeobecně platné ekonomické teorii, vědecky naprosto nevyhovuje, neboť ignoruje specifické společensko-vědní prostředí, jež se zásadně liší od toho přírodo-vědního, kde konstantní proměnné lze vypočítat velmi snadno, neboť subjekty zde studované nedisponují lidským vědomím a svobodnou vůlí, jsou tedy plně determinovatelné jen za pomoci fyzikálních zákonů (Rothbard 2011: 13).

1.4. Data užívaná a produkovaná praxeologií

Vzhledem k předešlým kapitolám je nemožné ignorovat otázku, jaká data jsou vlastně pro Rothbardovu praxeologii relevantní, a která data vlastně praxeologie zpracovává. Zastánci praxeologických metod si stojí za tvrzením, že se jedná o velmi empirickou oblast vědění. Praxeologie vidí jádro empirie pro společenské vědy striktně ve kvalitativní úrovni myšlenkových pochodů a psaného textu. Tvrdí, že jakákoliv vědomá zkušenost má vlastně mnohem blíže empirickému poznání než číslo, rovnice, nebo jakákoliv matematická, statistická, či jiná vztahnost pracující s konstantními proměnnými (např. Rothbard 2009: 77; Rothbard 2011: 66). Rothbard přímo tvrdí, že jedním z nejjasnějších a všude pronikajících druhem dat je existence člověka jako taková společně s vědomím a jím zprostředkovaným možností percepce (např. Rothbard 2011: 69–70).

V souladu s těmito praxeologickými „standardy“ napsal Murray Rothbard především své, již více do praxe zasahující, dílo *Man, Economy and State* (Rothbard 2009), na které můžeme nahlížet jako na souhrnnou Rothbardovu reinterpretaci tržního mechanismu. Praxeologie vidí společenskovední realitu jako nevyzpytatelnou, nad míru komplexní a tím pádem i detailněji nezjistitelnou.³ V terminologii praxeologie tyto zkušenosti a znalosti užívané naším vědomím můžeme shrnout pod definici „nástrojů jednání“, která je zmiňována již v rámci kapitoly o fundamentálním axiomu (Rothbard 2011: 4). Nakonec se opět dostáváme k výroku, že tato data, neboť nejsou zjištělná přímým pozorováním, experimentem, matematickou logikou aj., nemohou být těmito metodami ani zpětně ověřena (např. Rothbard 2011: 26). Stejně tak i metody jiných společenských věd jsou podle zastánců praxeologie nevhodné k ověřování a validaci dat minimálně v případě politické ekonomie⁴ (Rothbard 2011: 39–40). Na začátku této části práce byl zmíněn Rothbardův poněkud zvláštní způsob pracování s konceptem pravdy. Rothbard a jeho praxeologie berou data vycházející z logiky fundamentálního axiomu, jako „absolutně pravdivá“ v kontextu spolehlivého vysvětlení specifických ekonomických fenoménů, ale nemluví o nich jako o univerzálně, tedy všeobecně, pravdivých (Rothbard 2011: 106). Vlastně přílišné přesvědčení o univerzální pravdivosti je jedna z hlavních kritik praxeologů směřovaných směrem k pozitivistickým přístupům v politické ekonomii. Pokud bychom se bavili o výskytu univerzální pravdivosti v Rothbardově praxeologii, tak ta je jednoznačně přiznávaná pouze fundamentálnímu axiomu (např. Rothbard 1998:14; Rothbard 2011: 95). Pro Rothbardovu praxeologii stav absolutní pravdivosti znamená platnost určité teorie, nebo vysvětlení, pro konkrétní jev v konkrétní situaci a čase (Rothbard 2011: 106). Vysvětlení v tomto kontextu můžeme tedy brát jako absolutně pravdivé, protože teorii, resp. jí konstruujícímu souboru dat se uspokojivě daří

---

³ Zde Rothbard odkazuje ve svých textech na podobné postoje Friedricha von Hayeka, podle kterého se výzkum společenských a přírodních věd rovněž liší v získávání zkušeností a musí být veden ze značné části deduktivním postupem (Rothbard 2011: 67).

⁴ Konkrétně je zmíněna například historie, kdy žádný historický fakt není homogenní, nýbrž je velice specifický a neopakovatelný. Historické metody se proto nejeví jako vhodné k užití coby důkaz teorie, či jiného datového výstupu v rámci praxeologie (Rothbard 2011: 39–40).

vysvětlit logiku konkrétního případu, ale není univerzálně pravdivé, protože ta samá data nemusí uspokojivě vysvětlovat jiný, obdobný, případ (Rothbard 2011: 106). Fundamentální axiom ovšem všeobecně pravdivý podle Rothbarda je, protože z jeho logiky vychází teorie vysvětlující řadu specifických politickoekonomických fenoménů. (Rothbard 2011: 106). V souvislosti s Rothbardovým užitím pojmů můžeme říci, že jeho „absolutní pravda“ je vázána pouze na specifický fenomén a jeho kontext. V tomto pojetí pak „univerzální pravda“ je všeobecná platnost fundamentálního axiomu prostupující všemi ekonomickými fenomény. Na základě výše uvedených informací je možné uvést jednoduchý příklad s pěstováním plodin. Máme kraj A, kde se pěstují rajčata, a snažíme se zjistit, proč se zde rajčata pěstují, abychom lépe porozuměli celkové alokaci zdrojů na trhu. Podíváme se tedy na kraj zblízka a zjistíme, že kraj má vhodnou půdu pro pěstování rajčat, zároveň jsou na trhu rajčata výnosným artiklem. Rothbardova „univerzální“ (obecná) pravda se nám zde zjevuje v podobě chování zemědělců, kteří se snaží podle svého nejlepšího přesvědčení maximalizovat zisk. Rothbardova „absolutní“ (vázaná ke konkrétnímu jevu) pravda se zde naopak objevuje v konkrétním teoretickém konstrukt, který vysvětluje, že na základě vhodnosti půdy a vlastního posouzení trhu si zemědělec k pěstování vybere právě rajčata. Konkrétní aplikace této teorie snažící se rozkrýt „absolutní pravdu“ však nebude platit ve vedlejším kraji B, kde máme půdu podobně kvalitní, ale zároveň se jedná o velmi průmyslový kraj a zemědělec se tak rozhodne svůj pozemek prodat průmyslu. I v tomto kraji by zemědělec mohl pěstovat plodiny a vybírat si je na základě zvážení tržní situace, ale vzhledem k přítomnosti rozvinutého průmyslu si zemědělec zvolí jinou cestu a teorii o vhodném výběru konkrétních plodin zde již nelze aplikovat. Nicméně stejně jako zemědělec z kraje A si i zemědělec z kraje B zvolil jednání, které podle něj má za výsledek zlepšení jeho budoucí situace, mají tedy stále shodné jednání na základě fundamentálního axiomu. Ke správnému zasazení teoretických abstrakcí je potřeba použít opět vlastní vědomí, introspekci a tzv. *Verstehen*, tedy introspektivní „cit k porozumění“ (např. Rothbard 2011: 34–35). K tomuto pracování s daty je nutno také přičíst i skutečnost, že praxeologie spojovaná

výhradě s rakouskou ekonomickou školou rovněž počítá s nedokonalou dostupností mentálních, materiálních, i jiných nástrojů, díky čemu ve výsledku vzniká všudypřítomná subjektivita lidských hodnot a výstupů (např. Armentano 1988: 9; Rothbard 2011: 51). Tento náhled na věc jde v souladu s praxeologickou logikou tvrzení, že nekritickým užíváním pozitivistických metod v politické ekonomii dochází podle Rothbardovy praxeologie k podkopávání přirozené logiky lidského vědomí a je nahrazována tzv. „konstruovanou logikou“ importovanou do politické ekonomie z přírodních věd (Rothbard 2011: 55–58).

1.5. Postup a metoda

Praxeologický postup bychom mohli označit v rámci vymezení se vůči běžnému vědeckému postupu převzatému z přírodních věd za postup „reverzní“. Z východisek vydedukovaných původně z originálních „evidentních“ axiomů začínají vycházet další logické souvislosti a vztažnosti a dostáváme se tak reverzním postupem ke konstrukci komplexnějších teorií. Ve shrnutí, fyzik začíná na základě empirických dat skládat smysluplné vysvětlení, tedy teorii, konstantně daného jevu (Rothbard 2011: 18). Politický ekonom, či jiný společenský vědec má na základě praxeologického reverzního postupu již jistotu ve svých axiomech, které mají povahu zobecňující teorie a na jejím základě staví další, detailnější, a dle praxeologů naprosto empirické, společenskovední zákony (Rothbard 2011: 17–18). Jádro empiričnosti a validity praxeologických výstupů pro společenské vědy má spočívat v tom, že stejně jako pokusy v laboratořích společenských věd dělají zkoumané fenomény „evidentními“ (Rothbard 2011: 69–70). Evidentnost fenoménů se dá v laboratořích pozorovat a dokázat opakováním experimentu, ale ve společenských vědách je evidentnost obsažena již předběžně v axiomárních zobecněních a nepopiratelnosti lidského jednání, od kterého se dále odvíjí vztažnosti, jež mají být po prověření a dedukci zákonitě evidentní také neboť přímo navazují nebo se odvíjí od již zřejmých evidentních axiomů (Rothbard 2011: 106–107). Pro exemplární příklad tohoto postupu lze

opět zmínit Rothbardovo dílo *Man, Economy and the State*, konkrétněji například v pasáži věnující se faktorům produkce v souvislosti s prací a volným časem (Rothbard 2009: 42–47). Můžeme v tomto případě zmínit i výše uváděný příklad s rajčaty. Konkrétní teoretický konstrukt vysvětlující výběr rajčat vycházel jak z fundamentálního axiomu, tak minimálně z prvního a druhého, případně i čtvrtého subsidiárního axiomu.

Od reverzního postupu se přímo odvíjí hlavní metoda, která je volně nazývána jako axiomárně-deduktivní. Axiomárně-deduktivní metoda má, dle Rothbardovy praxeologie, dva zásadní komponenty. Prvním je proces dedukce a jeho forma, druhým je epistemologický status užívaných praxeologických axiomů (Rothbard 2011: 62). Proces dedukce je stejně jako jakákoliv výše zmiňovaná forma dat jednoznačně verbální, či textové formy, čímž se vyhýbá „konstruované“ logice, která by mohla podléhat dezinterpretaci, či „matematické falzifikaci“ a všeobecné ztrátě dat (Rothbard 2011: 64). Dedukce se řídí pravidly odvozenými od fundamentálního, případně dalších vybraných subsidiárních axiomů a od axiomů odvozených teoretických konstruktů, na ně dále navazuje logická dedukce badatele, při které užívá schopnosti vlastní percepce, vědomého rozvažování a introspekce (Rothbard 2011: 62–64). Na základě užití těchto nástrojů je stavěna i obhajoba a argumenty, které badatele vedou k jeho deduktivním závěrům. Procesuální charakter axiomárně-deduktivní metody tedy zcela implicitně vyplývá ze samotného charakteru celé praxeologické metodologie, a z toho důvodu je možné ji považovat za hlavní metodu, kterou praxeologie užívá. Druhou důležitou částí axiomárně-deduktivní metody je epistemologický status axiomů (Rothbard 2011: 65). Náhled na epistemologický status axiomu je zásadní pro proces axiomárně-deduktivní metody, protože odráží badatelův úhel pohledu na povahu axiomů samotných, a to hlavně v otázce, jak se v rámci bádání zúčastňují a podílejí na prožívané a zkoumané realitě samotné (Rothbard 2011: 65). Misesův pohled na epistemologickou povahu axiomů vycházel z předpokladu, že samotný jev lidského jednání je ontologicky determinující, proto i předcházející a nadřazený vši lidské

zkušenosti, na jeho základě se dále odvíjí a konstruuje logická struktura lidské mysli a poznání (Rothbard 2011: 65). Nicméně Rothbardův úhel pohledu je odlišný, podle něho není takováto struktura, která by rigidně byla stavěna lidskou myslí, a která by odrážela chaotickou realitu možná, naopak lidská mysl je tvarována chaotickou realitou a fundamentální axiom tak nepředchází zkušenosti, ale je všeobjímajícím základním kamenem chaotické zkušenosti samotné, kterou lidská mysl pomocí svých dostupných nástrojů pozoruje, analyzuje a zhodnocuje (Rothbard 2011: 65).

Alternativním praxeologickým přístupem vůči ryze reverznímu je tzv. *Gedankenexperiment*, neboli „myšlenkový experiment“ (Rothbard 2011: 36). Protože společenské vědy nemají možnost kvalitativně odpovídajícího laboratorního experimentu z důvodu nemožnosti, nebo jen velmi omezené možnosti užití jakýchkoliv konstantních proměnných, tak si praxeologové mohou pomoci v rámci dedukce a bádání tímto myšlenkovým experimentem. Myšlenkový experiment probíhá v rámci výzkumníkovi imaginace, kdy zkoumané, za normálního stavu nekonstantní, proměnné jsou dočasně transformovány do konstantních proměnných (Rothbard 2011: 36). Jakmile jsou proměnné přetransformovány do konstantních proměnných, tak výzkumník hledá možné logické a kauzální souvislosti a vlivy v rámci zkoumaného fenoménu a přítomných proměnných (Rothbard 2011: 36). V tomto simulovaném konstantním prostředí lze na základě pozorování reality například vysledovat podobné změny v silách poptávky a nabídky vzhledem ke státním zásahům a jiným tržním pohybům v rámci i mimo rámec katalaxe (Rothbard 2011: 36). Zde bez konstantních proměnných ve společenskoekonomickém prostředí je míra vzájemného ovlivnění proměnných vždy historicky unikátní a specifická, nicméně tam přesto je. Pozorované vztažnosti v rámci simulovaného myšlenkově-experimentálního prostředí jsou tedy, podle výzkumníků praktikující myšlenkový experiment, vyskytující se i v proměnlivé nekonstantní realitě společenských věd, ovšem úloha vytvoření simulovaných konstantních proměnných jakožto i celého prostředí spočívá v možnostech zvýraznění a

zviditelnění těchto jinak obtížně pozorovaných jevů, souvislostí, či přímo kauzalit a dále tak umožnění jejich generalizace a zasazení do politicky-ekonomické, či jiné společenskovední teorie (Rothbard 2011: 36–38).

1.6. Hodnotová neutralita, hodnoty a etika

Praxeologie Murray Rothbarda si staví na přesvědčení, že se jedná o metodologii zcela hodnotově neutrální. Podle Rothbarda výsledek praxeologického metodologického postupu, nejčastěji tedy ekonomická teorie, nemůže sama o sobě disponovat ani vznášet etické soudy (Rothbard 2011: 81–82). K hodnotové neutralitě by v praxeologii mělo docházet jednoduše, protože zkoumá jen „formální fakt“ toho že člověk nějakým způsobem jedná, a to na základě svých hodnot, nezkoumá přitom však tolik samotný obsah a konkrétní subjektivní hodnotové důvody, či impulzy zapříčiňující specifické lidské jednání (Rothbard 2011: 81). Praxeologii prezentuje Rothbard jako analytický nástroj umožňující lidem dosažení cíle, podobně jako například zákony fyziky, které jsou obdobně hodnotově neutrální (Rothbard 2011: 82). Nicméně praxeologie i za předpokladu hodnotové neutrality je společně s dalšími „bez-hodnotovými“ oblastmi lidského poznání nástrojem použitelným k dosahování hodnotových cílů, tím pádem i přes svou hodnotovou neutralitu obohacuje morálku svými badatelskými přínosy (Rothbard 2011: 82). Vhodným názorným příkladem vlivu "bez-hodnotového" poznání na morálku je dle Rothbarda hygiena, kde pokroky v udržování čistoty se otisknou do morálních norem a jejich dodržování se stane etickým standardem v mnoha ohledech nehledě na hodnotovou nezaujatost hygienických znalostí (Rothbard 2011: 82). Praxeologie má tedy podobně jako poznatky v rámci hygieny poukázat svým postupem na mnohé následky, konkrétně především v katalaktických vztažnostech, které sama o sobě dále nijak nehodnotí, ale přesto tyto samotné poznatky povedou k zarámování a implementaci do etických norem. Rothbard tedy vidí etiku jako nepostradatelnou

součást společenského vývoje reflektující mnohé, původně hodnotově neutrální, přínosy vědních oborů (Rothbard 2011: 83).

2. Praxeologie a její vztah k výzkumnému designu

Kvůli srozumitelnosti a vyhnutí se možným dezinterpretacím je důležité poukázat na funkci teoretické části, tedy předešlého rozboru praxeologické logiky a její souvislost s následujícím výzkumným designem. Nastavený výzkumný design používá odlišný interpretační rámec nežli praxeologie. Přesněji řečeno snaží se na základě možných metodologických nedostatků a „slepoty“ silně deduktivní praxeologie najít souvislosti, které by mohly poukazovat na tyto analytické nedostatky. Tyto, autorem práce, domnělé nedostatky nebyly při výkladu povahy a obsahu praxeologie nikterak více zdůrazňovány či zmiňovány, protože je jim věnována přednostně tato kapitola. Teoretická část práce pojednává o vnitřní logice praxeologie, má tedy pro následující obsahovou analýzu především referenční význam, což znamená, že neslouží jako jediné výchozí teoretické tělo pro kontextové jednotky a kódy obsahové analýzy, nicméně i tak se na konstrukci kódů znatelně podílí. Hlavní funkcí teoretické části je reference, tedy celkové zasazení řešené problematiky do kontextu Rothbardovy praxeologie.

Mezi nabízející se největší výhrady vůči praxeologii patří problematika samozřejmého vědomí a vědomého zhodnocování. Praxeologie počítá s častým, či dokonce se všudypřítomným užitím vědomí u jedince při jeho chování (např. Rothbard 2011: 70). Rovněž je zde diskutabilní problematika vzájemného vlivu jedinců na sebe, kterou Rothbard ve své interpretaci praxeologie nikterak nepopírá a vnímá jí jako přirozenou. Ovšem i v otázce vzájemného ovlivňování jednání jedinců se objevuje výše zmíněný předpoklad, tedy že vliv, který je aplikován, nepřejde přes vědomí tohoto jedince bez jeho svobodného uvážení, a rozmyšlení se o tom, zda vlivné myšlenky přijme za své (Rothbard 2011: 8–9).

Dalším diskutabilním elementem může být metodologický individualismus, kterému byl v teoretické části věnován značný prostor, neboť je to právě striktně individualistická optika, která je v praxeologii tak jasně pozorovatelná. V rámci metodologického individualismu má praxeologie tendenci, kterou její zastánci, a zde konkrétně i Rothbard, vyjadřují explicitně. Jedná se o podceňování, případně až popírání, vlivu institucí, jejichž projevy „agregované morálky“ připisuje komplexním kauzálním souhrám, které vznikají na základě jednání každého jedince (Rothbard 2006:45; Rothbard 2011: 72). Ve spojitosti s výše řečeným, Rothbardova praxeologie velmi pravděpodobně vůbec nevnímá možné projevy plně automatizovaného a rutinizovaného jednání jedince. Příkladem takového jednání by mohla být situace, kdy jedinec jedná na základě nástrojů, které pro něho nejsou nejlepší, protože jsou k dispozici nástroje jiné. O existenci a dostupnosti těchto nástrojů je jedinec zároveň dobře informován. Narážíme zde tedy na možné limity praxeologie pochopit jednání ze zvyku a morálky, strachu, či dokonce z důvodů, které ani sám jedinec neumí transparentně vysvětlit. Tyto „nevysvětlitelné“ důvody mohou být srozumitelné jen za užití velmi specifické a individuální jedincovy logiky, jež je konstruována na základě mnoha proměnných. V tomto případě potom užití konceptu jakékoliv obecné racionality pro interpretaci jeho činů může jednoduše selhávat.

Jak je již patrné, tato poměrně široká kritika praxeologie, aby byla příslušně reprezentována empirickými daty, vyžaduje a bude vyžadovat rozsáhlý a komplexnější výzkum, než je tato práce schopna nabídnout. Ovšem právě z této kritiky a kontextu oněch širokých problémů vychází dále konkrétnější, a přímo s nimi spojená, problematika, se kterou, jak se autor práce domnívá, za pomocí níže užitých analytických nástrojů, možností, a s pomocí empirických dat operovat jde. Touto problematikou je fenomén katalaktické směny na trhu (Rothbard 2011: 115–117). V rámci samotné analýzy se práce soustředí přednostně na tento specifický fenomén katalaxe, tedy uvědomělou, vzájemně dobrovolnou, a díky užití 4. subsidiárního axiomu v teorii i velmi racionalizovanou směnu vycházející do značné míry z kalkulu směňujících

jedinců (Rothbard 2011: 107). Katalaktická tržní směna byla vybrána, jak již implicitně vychází z výše zmíněného, z důvodu její konkrétnosti, která ji činí poměrně snadno pozorovatelnou. Tento fenomén vychází z praxeologických předpokladů. Kritickým analyzováním katalaxe můžeme dále postupovat v analýze dalších praxeologických elementů, jejichž zúžení, konkretizaci, nebo dokonce odhalení, nám může počáteční analýza katalaxe umožnit. Platnost tohoto fenoménu se výzkum snaží postihnout nalezením empirických dat, jež by mohly napomoci odpovědět na dvě hlavní výzkumné otázky. První otázkou je, zda se jedná se v rámci Twitch.tv a streamerů skutečně o katalaktický vztah? Je vůbec v rámci rakouské školy metodologicky vypátratelné a vysvětlitelné, jak na trzích se značnými předpoklady pro rozvoj katalaktických vztahů dochází k mnohým případům, filtrování obsahu, jako je tomu u platformy Twitch.tv? Druhou otázkou je, zda je vůbec možné vzhledem k naznačující monopolizaci, případně oligopolu, katalakticky zprostředkovat požadavky koncových konzumentů?

Pro potřeby lepšího porozumění kritického kontextu autora se následující část kapitoly bude věnovat jeho vlastní filozofické reflexi, která se přímo vyjadřuje k problematice praxeologie jako celku. V kontrastu s teoretickou částí je zde snaha mimo jiné demonstrovat, že Rothbardovo pojetí katalaxe samo o sobě nemusí vycházet z širokých praxeologických předpokladů, tedy především axiomů. Objevuje se zde snaha obecně demonstrovat, že když si vezmeme situaci tržního prostředí, která axiomární předpoklady praxeologie z větší části naplňuje, tak i zde může dojít ke stavu, ve které katalaxe není samozřejmým jevem. Z logiky argumentace rakouské školy můžeme instinktivně celou situaci tržní vztažnosti redukovat na jeden případ začínající sérii tržní kooperace a označit tak vztah za katalakticky platný, ale byl by zde opomíjen na to navazující komplexní sled kauzálních událostí a vztahů, který je rovněž tržního charakteru, a který je onou generalizací hierarchicky podřízen a ignorován. Nicméně pokud opustíme právě tuto optiku, a začneme tržní vztažnosti analyzovat jako samostatné a kauzálně navazující, tak se můžeme domnívat, že snad ani nemůže existovat

případ v současné realitě politické ekonomie, kdy by při jakémkoliv případě agregování poptávky byl fenomén katalaxe udržitelný.

V rámci přílišné generalizace nemusíme narážet jen na dále konkrétně řešený a analyzovaný problém v rámci katalaxe vycházející z Rothbardovy interpretace praxeologie (např. Rothbard 2011: 115–117). Jak je poukazováno výše v této kapitole, tak konkrétně studovaný problém katalaktičnosti vztahu v moderním internetovém tržním prostředí by mohl nabádat k reverznímu postupu, kdy zde nastíněný problém zosobněný v odpovědi na výzkumné otázky může sloužit jako jeden z odrazových můstků pro přehodnocení a reinterpetaci praxeologie jako disciplíny. Pokud budeme dále sledovat logický sled otázek, ke kterým můžeme prostřednictvím analýz jednotlivých elementů praxeologie dojít, dostaneme se až k samotné otázce, zda i ve vztahu k v mnohých případech naznačující monopolizaci trhu, která splňuje axiomatické předpoklady praxeologie, nepřehodnotit roli praxeologií specificky užitého metodologického individualismu. Může skutečně praxeologie obsahově jako disciplína být poplatná pouze užití metodologického individualismu? Nemohla by být obohacena i o dodatečnou metodologickou optiku, například ze strany *institucionální ekonomické školy*, aby se mohla pokusit vyvinout nové metodologické nástroje vysvětlující i již zmíněný fenomén, kdy monopolizace může vyloučit uskutečnění katalaktických vztahů na trhu pro některé jedince? Po přehodnocení této části se nakonec dostaneme k samotnému „srdci teorie“ praxeologie, tedy fundamentálnímu axiomu, od kterého se deduktivně odvíjí a jemuž je poplatná vlastně celá disciplína (např. Rothbard 2011: 103–104). Zde je již velmi obtížné odhadnout na základě jakých dalších otázek vyplývajících z možných odpovědí na ty již zde nastíněné by se musel fundamentální axiom reinterpetovat, nebo do jaké hloubky by se muselo jeho narativní tvrzení změnit, případně zda by šlo jen rozšířit, či obohatit. Nicméně je možné usuzovat, že postupným reverzním postupem bádání v těchto rovinách se určité otázky mohou nabídnout, a odpovědi, které přinesou, by pak mohly být zásadní pro veškeré ekonomické porozumění rakouské školy.

3. Metoda a postup

V rámci analýzy se práce snaží nahlédnout do politicko-ekonomických vztahů na trhu v internetovém prostředí, které jsou ze státního institucionálního hlediska jen obtížně regulovatelné. Přesně proto tržní prostředí internetu splňuje ze značné části předpoklady rakouské školy, a měla by proto podle těchto předpokladů na něm vznikat přirozeně katalaxe (Rothbard 2011: 115–117). Pomocí obsahové analýzy se tedy práce pokouší nahlédnout blíže do těchto vztahů a rozebrat je na příkladu spolupráce Twitch.tv a streamerů, kteří spolu nesporně určitou ekonomickou vazbu tvoří. Obsahová analýza za pomoci formálních *Podmínek pro užití služby* a *Pokynů pro komunitu* Twitch.tv a dotazníků pro streamery má poskytnout detailnější povědomí o tom, zda mohou subjekty figurující v této, rakouskou školou předpokládané, katalaktické, tržní vztažnosti, skutečně být interpretovány a chápány jako dobrovolné, svobodné, rovnocenné a prosté nátlaku. Jako hlavní inspirace pro užitou metodu a postup zde slouží především dílo *Content Analysis – An Introduction to Its Methodology* od Klause Krippendorffa, kniha *Čtenář a stroj* od Martina Hájka a doplňkově také publikace *Theory and Methods in Political Science* jejímž autorem je David Marsh a Gerry Stoker.

Na základě využití literatury byla pro potřeby výzkumného designu vybrána kvalitativní obsahová analýza (Hájek 2014: 75–83; Krippendorff 2004: 83–89). Ta spočívá v tom, že analyzované sdělení je zpracováno a zredukováno lidským kvalitativně-interpretativním čtením do kódů, které umožňují přehlednější analytickou práci s těmito daty (Hájek 2014: 61–94; Marsh – Stoker 2010: 262). Ta jsou v kódové struktuře poté reinterpretována a zasazována do celkového narativního sdělení, které z nich, v závislosti na zkoumaném subjektu, vychází. Získaná data vypovídající a upřesňující celkové narativy zkoumaných subjektů a skupin jsou dále použita pro potřeby zodpovězení výzkumných otázek. Lidské kvalitativní čtení, které je užito v obsahové analýze, je především kategorického charakteru, což znamená, že je sledován samotný obsah informací, jejich

kategorií, kontextuální shody a podobnosti, nikoliv formální stránka a jiné prostředky vyskytující se ve sdělení (Hájek 2014: 74; Krippendorff 2004 105–106). Toto kategorické čtení je proto logickým krokem předcházejícím a navazujícím na roztřídění informací do kategorií tvořené kódovou strukturou. Dle Krippendorffova rozdělení podle předmětu analýzy se jedná o problémem řízenou obsahovou analýzu, neboť se snaží epistemologicky postihnout v mnoha ohledech nepřístupný fenomén a ten vysvětlit, případně přiblížit nám možnosti jeho poznání (Krippendorff 2004: 342–354).

Pokud je řeč o korpusu dat, tak se zde vyskytují dvě datové oblasti dvou tzv. „vzorkových“ jednotek (Krippendorff 2004: 98–99). První vzorková jednotka je služba Twitch.tv, jež byla zvolena na základě relevance zmiňované již v úvodu. Její datovou oblastí jsou formální náležitosti přímo se týkající spolupráce a vztahů streamerů a provozovatelů služby. Zde byly na základě prostudování dostupných materiálů vybrány dva hlavní dokumenty věnující se dané problematice přímo, jedná se o *Podmínky pro užití služby* a *Pokyny pro komunitu*. Druhou vzorkovou jednotkou jsou pak samotní streameři. Tato vzorková jednotka byla zvolena jednak z důvodů relevance, tedy toho, že streamer nehledě na produkování svého obsahu je zároveň i běžným uživatelem služby Twitch.tv a vzhledem k jeho aktivitě se dá předpokládat, že jeho zkušenosti se službou budou pro analýzu přínosné. Myšleny jsou především zkušenosti s pravidly a opatřeními platformy Twitch.tv. Dále je tato jednotka vybrána na základě skupiny, resp. clusteru, který zde tvoří přímo streameři tím, že vytvářejí konzumovatelný obsah na službě Twitch.tv, a tím se vyčleňují z širší komunity Twitch.tv. Rovněž je tato vzorková jednotka vybrána na základě cenzu, který je v tomto případě stanoven sledovaností a je nastaven pro v současné době (březen 2020) prvních 60 nejsledovanějších streamerů v České republice. Tento cenzus byl nastaven rovněž s motivy relevance, kterou odráží sledovanost, a také s motivy dostupnosti dat, které odráží především lokalita České republiky.

Pro nutnost přehledného kategorického čtení a kódování je třeba vytvoření a užívání kontextové jednotky, která ohraničuje možnost kódování, a určuje a

zpřehledňuje všeobecně interpretační rámec jak z hlediska respondentů a subjektů výzkumu, tak z hlediska samotné analýzy (Krippendorff 2004: 101–103). Kontextové jednotky jsou konstruovány na základě tří kontextuálních rovin. První rovinou je vlastní rovina analytika, která sleduje záměr získat potřebná data na základě výzkumných otázek a kritické filozofické reflexe praxeologie. Tato rovina kontextu vychází přímo z předchozí kapitoly *Praxeologie a její vztah k výzkumnému designu*. Druhá kontextuální rovina je odvozená od užitých jazykových prostředků a výrazů služby Twitch.tv. Jazykové prostředky byly získány na základě čtení formálních dokumentů platformy Twitch.tv, tedy *Podmínek pro užití služby* a *Pokynů pro komunitu*. Třetí kontextuální rovina je především referenční a jedná se o kontext vycházející z teorie Rothbardovy praxeologie, která je podrobně popsána v první, teoretické, části práce. Kódování je vedeno na základě kategorické identifikace, stejně jako samotný proces formou lidského kvalitativního čtení (Hájek 2014: 74; Krippendorff 2004 105–106). Pro potřeby obsahové analýzy jsou využívány kódy s takzvanou referenční funkcí. Referenční funkce je značně deduktivní povahy a silně závislá na výše zmiňovaných kontextuálních rovinách (Hájek 2004: 61–65; Krippendorff 2004: 105–106). Kategorie kódů jsou rozděleny podle vzorkových jednotek, tedy podle streamerů a platformy Twitch.tv, neboť se jedná o aktéry tržní směny rozdílné povahy i postavení, a to minimálně v rámci vztahu poskytovatel – uživatel, ale můžeme také pozorovat například perspektivu instituce – jednotlivec, nebo například určující pravidla – poslouchající pravidla. Jednotlivé kategorie kódů jsou až na výjimky párovány po dvojicích, neboť v sobě nesou konstrukce narativů svých logických protějšků. V binární kategorii kódu vzorkové jednotky Twitch.tv se jedná o tyto páry: *dozor – samospráva; homogenita – heterogenita; exkluzivita – inkluzivita; individualita – kolektivita; hierarchie – rovnost; spontánní vývoj – řízení shora; individuální přístup – plošný přístup; svoboda slova – bezpečnost projevu*. Poslední kódy jsou v kódovacím systému pro změnu ve trojici vztahující se k motivaci a účelu jednání. Touto trojicí vzájemně provázaného kódování je *finanční zisk – morální přesvědčení – neutralita*. U druhé vzorkové jednotky, tedy streamerů, byla

struktura kódů postavena následovně: *rovný přístup – nerovný přístup; inkluzivita – exkluzivita; dobrovolnost – nátlak; souhlas / následování – nesouhlas / vzdor; spontánnost projevu – autocenzura; volnost – restrikce; neutralita přístupu – morální směřování přístupu; rovnocennost – podřízenost; preference z monopolních důvodů – preference z nemonopolních důvodů; vlastní jednání – vliv; formální řád – neformální řád.* Posledními kódy, které se podobně jako u předešlé sady kódů pro první vzorkovou složku nacházely ve trojici, jsou: *finanční zisk – morální přesvědčení – neutralita*, neboť koncept iracionality je mnohem těžší definovat a mohl by být aplikovatelný na většinu obsahového sdělení, čímž by působil především nejednoznačně bez možnosti alespoň částečné konkretizace závěrů. Kódy, stejně jako dílčí kontextuální jednotky, jsou vypracovány a uspořádány v souladu s kontextuálními rovinami, ovšem na rozdíl od kontextových jednotek, jsou zde zohledněny především roviny analytika a kritizované teoretické části – praxeologie. Kontextuální rovina užitého jazyku Twitch.tv je také implicitně zohledněna, nicméně zde pomáhá především pro převod do kontextu prvních dvou analytických rovin kódů. Převod do kontextuálních rovin analytikovy vybrané kritiky praxeologie a čisté praxeologické teorie je zde učiněn, protože výsledek analýzy a cíl práce se zajímá především o souvislosti a kauzální vztažnosti katalaktické tržní transakce v málo regulovaném tržním prostředí, a dále jej vztahuje k celé teorii Rothbardovy praxeologie. Binární kódy proto vždy zastupují za celou dvojici narativní dimenzi části struktury vztahu tržní transakce mezi streamerem a Twitch.tv. Druhá narativní dimenze spočívá v tom, že narativy reprezentované binárními kódy jsou vůči sobě v opozici. Narativ jednoho binárního kódu značí na možný výskyt katalaktických vztažností v datových oblastech a kontextových jednotkách, ten druhý naopak nachází v datových oblastech spíše rozpor s tržní katalaxí. Poslední trojice kódů obsahuje narativ, který nelze jednoduše interpretovat a označit jej jako jednoznačně značící neexistenci, či existenci katalaxe. Uvedené trojice kódu jsou silně polemické, neboť všechny lze interpretovat v rámci praxeologické kontextuální roviny jako podporující

existenci racionální katalaktické vztažnosti, jejich rozdělení ovšem i přes jistou víceznačnost nelze, minimálně z filozofického hlediska, opominout.

Po představení všech složek a komponentů zbývá představit pouze vyhodnocení kvalitativní obsahové analýzy. Jak již vyplývá z celé kapitoly, tak na základě vybraných vzorkových jednotek (Krippendorff 2004: 118–120), které poskytují pro analýzu dvě datové oblasti, je provedeno kvalitativní kategorické lidské čtení. Toto lidské čtení je prováděno v rámci jednotlivých kontextových jednotek, u kterých se identifikují jednotlivé kódy. Kódové sady jsou, jak již bylo zmíněno, dvojího typu, kdy kód určený pro první vzorkovou jednotku je užit pro první datovou oblast, což jsou formální dokumenty Twitch.tv. Druhá sada kódů slouží pro identifikaci narativů druhé vzorkové jednotky, streamerů, kterou reprezentují data získaná v dotaznících.

S užitím kontextových rovin je sdělení po redukci do analyzovatelných kódů možné opět rozkódovat a vykonstruovat do souhrnného narativu, který lze v rámci analýzy vyhodnotit (Hájek 2004: 75–83; Krippendorff 2004: 83–89). Nejprve je přeložen do kódů a poté interpretován narativ vycházející z formálních dokumentů platformy Twitch.tv. Obdobný postup je proveden v rámci dotazníků pro streamery. Poté jsou narativy první vzorkové jednotky porovnány s narativy druhé vzorkové jednotky, zastupující streamery, a probíhá jejich závěrečné vyhodnocení. V tomto vyhodnocení jsou jednotlivé výsledky obou vzorkových jednotek, zastupující dvě rozdílné strany tržní spolupráce na málo regulovaném trhu, interpretovány a posuzovány na základě nastavených výzkumných otázek a kontextuálních souvislostí.

4. Obsahová analýza formálních dokumentů Twitch.tv

Formální náležitosti právně zastupující a popisující tržní spolupráci streamerů a Twitch.tv, jsou uvedeny v dokumentech *Podmínky užití služby* a *Pokyny pro komunitu*, které jsou zde následně analyzovány a interpretovány do užívaných

kontextových rovin. Jako první je analyzován dokument *Podmínky užití služby*, neboť je základním dokumentem zastřešujícím celou spolupráci a tržně-právní vztah ve zde studované problematice. *Podmínky užití služby* jsou v souvislosti s tím především dokumentem dále upřesňujícím chování při působení na Twitch.tv.

4.1. Dokument: Podmínky užití služby

Již v úvodní části *Podmínek užití služby* se v několika pasážích objevuje sdělení, které je zde konkrétně zvolenými nástroji obsahové analýzy kódovatelné. První pasáž nás hned seznamuje s nastavením postavení uživatelů, včetně streamerů, a Twitch.tv. Je zde uvedeno, že uživatelé jsou jasnými subjekty odpovídajícími za dodržování obchodních politik nastavených Twitch.tv. (Twitch.tv 2019), tu se nám tedy objevuje explicitně kód *hierarchie*, a *řízení shora*, je tady totiž jasně uvedeno postavení společnosti Twitch, který je nositelem podmínek a jejich řízení a upravování. Spíše implicitně se nám objevuje kód *homogenita*, který vyplývá z hierarchické struktury, ta je prezentována jako stejně závazná pro všechny, tedy pro homogenní celek uživatelů. Dále jsou v pasáži odděleně zmíněny podmínky pro prodej a podnikání na Twitch.tv, ty je možné kódovat do kódu *finanční zisk*, neboť je poukázáno na ziskový motiv a monetizaci platformy v rámci vztahu spolupráce streamerů a Twitch.tv.

V další pasáži úvodu dokumentu *Podmínky užití služby* se píše o šíři platnosti pravidel. Twitch.tv uvádí, že registrovaní i neregistrovaní uživatelé jsou povinni jednat podle pravidel, se kterými souhlasí tím, že se buď do služby přihlásí, nebo používají jakýkoliv aspekt služby, a to i bez nutnosti registrace (Twitch.tv 2019). Opět se objevuje kód *hierarchie*, vidíme tedy, že produkty a služby nabízené Twitch.tv jsou pevně hierarchicky svázané s pravidly, které se vztahují na veškeré uživatele. Každopádně je dobré zmínit, že vzhledem k povaze dokumentu a stejně tak i tržnímu vztahu, kde firma je zde v postavení nabízejícího, a uživatel v pozici dobrovolně využívajícího služby, se nejedná o

identifikaci případu, kde byla katalaxe narušována. Tento vztah je dále v rámci obsahové analýzy identifikován poměrně často. Implicitně zde můžeme užít i kód *dozor*, neboť právě tento rozsah služeb stanovuje základní hranice, ve kterých může Twitch.tv dále jednat coby hierarchicky výše postavený subjekt v rámci tržního vztahu.

Druhý úsek *Podmínek užití služby* se věnuje pravidlům užití nezletilých a již blokových uživatelů. Služby Twitch.tv nesmí být užívány uživateli, kteří nedovršili 13-ti let, a pokud se pohybují v rozmezí od 13-ti do 18-ti let, tak Twitch.tv smí používat pouze se svolením odpovědných osob (Twitch.tv 2019). Jedná se o kód *exkluzivita*, který poukazuje na vymezení cílové skupiny uživatelů podle věku. Dále je to kód *plošný přístup*, neboť stanovené podmínky se mají vztahovat plošně a bez kompromisu na potenciální i stávající uživatele Twitch.tv. Můžeme zde spatřit i kód *hierarchie* a *dozor*. Tyto kódy jsou reprezentovány v textu ohraničením subjektů, které na základě požadavků mohou spadat hierarchicky do služeb Twitch.tv, a být tak i subjektem zásahu ze strany Twitch.tv. Ve druhém úseku je rovněž uvedeno, že osoby, které již jsou blokovány a odstraněny z platformy Twitch.tv nemají právo znovu a v rámci nové identity požadovat přístup k těmto službám (Twitch.tv 2019). Zde se *Podmínky užití služby* dále odkazují i na zákoníky zemí, ve kterých služba působí, a dle kterého bude svůj postup vůči těmto osobám upravovat (Twitch.tv 2019). Informace týkající se poplatnosti zákoníku příslušných zemí je v dokumentu sdělována opakovaně a vzhledem k charakteru analýzy, která je kvalitativního charakteru, je tedy informace i analýza její vztažnosti souhrnně uvedena pouze zde. V tomto sdělení můžeme na jednu stranu spatřit kód *dozor*, neboť se přímo jedná o již blokové jedince na základě určité kontroly. Opět se zde ukazuje i kód *exkluzivita*, podle pravidel je totiž služba exkluzivně pro ty, kteří neporušili a neporušují pravidla Twitch.tv do té míry, aby byli vyloučeni a zároveň dovršili konkrétní věk. Z textového sdělení vychází prostřednictvím kódu *narrativ*, že Twitch.tv se exkluzí snaží trvale a poměrně nekompromisně odbourat takzvanou „recidivu“. Dále můžeme spatřit kód *hierarchie*, text totiž

opět poukazuje na postavení mezi uživateli a Twitch.tv, zároveň však také poukazuje na další hierarchickou podřízenost *Podmínek užití služby* vůči legislativě příslušných politických systémů a státních zřízení. Také můžeme užít kód *řízení shora*, z obsahu sdělení totiž vyplývá, že Twitch.tv řízením shora upravuje a pozměňuje status členství u skupiny uživatelů služeb. Dalším kódem je *plošný přístup*, neboť zde konstatovaná pravidla se plošně vztahují na všechny blokováné stejnou mírou. V poslední části je opět uvedeno, že přihlášením a stažením, či užíváním jakékoliv služby poskytované společností Twitch uživatel přistupuje na výše zmíněné podmínky (Twitch.tv 2019). Jedná se o podobnou informaci, která již byla řečena. Nicméně je důležité zmínit, že zde není uvedena jako část širšího sdělení, ale jako jednoznačné a samostatné sdělení za pravděpodobným účelem jednoznačně informovat budoucí, či stávající, uživatele o formě, jakým je jejich souhlas zpracován a rozpoznáván společností Twitch (Twitch.tv 2019). Proto je tady užít kód *samospráva*, poukazuje totiž na dobrovolnost udělení souhlasu s podmínkami Twitch.tv určitou formou. Samozřejmě se zde zjevuje i kód *hierarchie*, a to i vzhledem k samotnému hierarchickému kontextu dobrovolného přistoupení uživatele na podmínky a tím pádem i jeho souhlasem být regulován z toho vycházejícími pravidly. Rovněž je možné se setkat s kódem *plošný přístup*, jelikož forma a percepce jednání, které Twitch vyhodnocuje jako „souhlasné“ je aplikováno na všechny uživatele služby. V následujících úsecích Twitch.tv ve svých *Podmínkách užití služby* vyjasňuje logiku své politiky užití soukromých dat pro vlastní účely (Twitch.tv 2019). Do jisté míry umožňuje uživatelem individuální nastavení formy i obsáhlosti dat, které služba od uživatelů získává (Twitch.tv 2019). Z toho nám vyplývá kód *samospráva*. Dále se úsek věnuje samotnému účtu, který reprezentuje registrovaného uživatele na platformě (Twitch.tv 2019). Tu se setkáváme s kódy *řízení shora* a *plošný přístup*, protože Twitch.tv plošně organizuje a požaduje vyplnění uživatelského jména i hesla (Twitch.tv 2019). Současně však pro užití mnohých služeb Twitch.tv není účtu třeba, ten si zakládají uživatelé dobrovolně, proto zde máme i kód *samospráva*. Uživatelé jsou informováni, že za bezpečnost

účtu, stejně tak i za veškeré projevy, které se prostřednictvím účtu uskuteční, nesou zodpovědnost vlastníci účtu (Twitch.tv 2019). Twitch i požaduje, nikoliv však nařizuje, aby uživatelé uváděli ve svých účtech pravdivé osobní a jiné údaje (Twitch.tv 2019). V této části se nám tedy opět objevuje *samospráva* spojená s odpovědností a vedením uživatelského účtu. Můžeme zde ale také použít kód *hierarchie*, protože se tu objevuje zodpovědnost, která se vztahuje k samotnému hierarchickému prostředí, kdy nedostatek zodpovědnosti může vést k důsledkům v rámci tržního vztahu obou subjektů. Dále zde máme *plošný přístup*, protože zodpovědnost je vyžadována od všech držitelů účtu bez nijak zmíněných, či specifikovaných požadavků pro různé podskupiny. Společnost Twitch dále specifikuje požadavky, a tentokrát i zákazy. Pokud Twitch výslovně nepovolí, tak je zakázáno uživatelský účet prodávat, pronajímat, sdílet, či ho nechat volně používat jiným uživatelem (Twitch.tv 2019). Twitch.tv si proto nárokuje výhradní právo účet sledovat a prověřit. Jedná se tedy o kód *dozor*, neboť se zde mluví o možnosti prověřování a kontroly uživatelské aktivity prostřednictvím založeného účtu, dále kód *exkluzivita*, a to z důvodu, že s účtem jsou jednak spojeny možnosti i povinnosti exkluzivní pro jeho vlastníky, jakož i exkluzivita samotného přístupu ke konkrétnímu účtu. Můžeme tu hovořit o kódu *hierarchie* společně s kódem *řízení shora*, ve sdělení je patrné, že Twitch.tv zde vzhledem k vyhrazeným právům má nad účty, a do jisté míry i uživateli, nadřazené postavení a je oprávněn jednat prostřednictvím nástrojů, které mu jsou dány díky jeho hierarchické pozici. Na jednu stranu se nám objevuje kód *plošný přístup*, protože Twitch.tv se plošně staví negativně k jakémukoliv půjčování, prodávání a pronajímání uživatelských účtů, na druhou stranu je zmíněno, že toto pravidlo může být upraveno „výslovným povolením“, což minimálně implikuje možnosti určitých výjimek, a tak i opačného kódu *individuální přístup*, a také kódu *exkluzivita*, který byl spatřen již v kontextu exkluzivního přístupu k účtu.

Další část se věnuje užití přístrojů a dodatečných služeb, které jsou třeba k poskytování služeb Twitch.tv. Společnost se vzdává jakékoliv odpovědnosti za omezenou funkčnost svých služeb a poplatků, které se odvíjí od charakteru

služeb poskytovatele internetu a užívaného uživatelského přístroje (Twitch.tv 2019). Objevuje se tak kód *samospráva*, kdy uživatel je sám zodpovědný za vyřešení těchto dodatečných požadavků nutných pro přístup na služby společnosti Twitch. Zároveň nám z této pasáže vyplývá i prostřednictvím kódu jedna důležitá připomínka pro katalaxii, a to že Twitch.tv umožňuje samosprávu a autonomii spotřebitele a nepožaduje po něm v kontextu s naznačujícím monopolistickým postavením k využívání specifických a preferovaných zařízení a dodatečných služeb.

Následující úsek *Podmínek užití služby* se věnuje možnostem úpravy pravidel a užití služeb Twitch.tv. Uvádí se, že pravidla formované společností Twitch mohou být měněna v jakékoliv formě a rozsahu (Twitch.tv 2019). Užíváním služeb Twitch.tv i po změně a uplynutí data, kdy pravidla nabydou na účinnosti, uživatel automaticky souhlasí s veškerými změnami (Twitch.tv 2019). Můžeme vyzorovat kód *hierarchie a řízení shora*, kde subjekt společnosti Twitch je oprávněný subjekt suverénně měnící podobu pravidel, a subjekt uživatele, který se jimi má řídit. Tento úsek, ač velmi krátký, se dá považovat za velmi zásadní, neboť ukazuje možnosti konstrukce a rekonstrukce závazných norem a požadavků společnosti Twitch.tv vůči svým uživatelům.

Další úsek se věnuje podmínkám licencí udělované společností Twitch.tv. V této sekci *Podmínek užití služby* je upozorněno, že pokud není výslovně řečeno jinak, veškerý materiál, kromě uživatelského obsahu, který se vyskytuje na platformě je duševním vlastnictvím společnosti Twitch, a že všichni jeho uživatelé jsou oprávněni tento materiál využívat pouze pro své osobní užití, nebo tzv. „vnitřní obchodní záležitosti“ (Twitch.tv 2019). Tím je myšlena monetizace a zisk streamerů a jiných spolupracujících subjektů pouze v rámci služby Twitch.tv (Twitch.tv 2019). Objevují se nám narativy zprostředkované kódy *dozor a hierarchie, individuální přístup*, a *finanční zisk*. Kód *dozor a hierarchie* je opět znázorněn postavením Twitch.tv, který poskytuje své vlastnictví a know-how v omezené míře a ze své pozice se snaží právním dozorem chránit své postavení i vlastnictví tak, aby nebylo reprodukováno za hranice působnosti společnosti

Twitch. Je nutné ovšem zmínit i výskyt kódu *individuální přístup* a možná i *exkluzivita*, protože Twitch zmiňuje slovním spojením „pokud není výslovně řečeno jinak“, že je možné udělovat výjimky v individuálních případech, a pravděpodobně podle potřeb platformy Twitch.tv. Dalším kódem je *finanční zisk*, jedná o ochranu vlastnictví, díky které společnost Twitch dosahuje svého finančního zisku. Twitch výslovně zakazuje bez jejich povolení jakýkoliv komerční prodej a prezentaci jejich služeb jinými subjekty, případně kopírování a extrakce jakýchkoliv dat tvořící tyto služby a materiál patřící společnosti Twitch (Twitch.tv 2019). Zároveň Twitch hned v několika částech dokumentu opakovaně uvádí, že si vyhrazuje právo ukončit jakoukoliv spolupráci a licenci, tedy i přístup ke svým službám na základě vlastního úsudku, který je povede k přesvědčení, že tato pravidla byla porušena (Twitch.tv 2019). Důležité je i poznamenat, že společnost Twitch může na základě této sekce ukončit spolupráci z technických důvodů nebo dokonce i z důvodů zcela obchodního charakteru (Twitch.tv 2019). Objevuje se tak kód *dozor* a *hierarchie*, opět jako výše je zde jasné nadřazené postavení společnosti Twitch, ze kterého, nyní ještě více explicitně, vyplývá možnost dozoru. Stejně tak se nám zde objevuje kód *exkluzivita*, neboť ze sdělení mimo jiné vyplývá, že přístup na platformu je do jisté míry exkluzivní i v závislosti na minulosti a minulém chování uživatele. Protože tu jsou zmíněny i možnosti konkrétních kroků, procesů a zásahů, můžeme pozorovat narativ kódu *řízení shora*. Opět se nám tu objevuje ale i kód *individuální přístup*, kdy je uvedeno, že za normálních okolností nepřípustné jednání ze strany uživatele může být ojediněle upraveno v závislosti na situaci. Posledním kódem je *finanční zisk*, který vyplývá z části smlouvy *Licence* jako celku, kde účelem je ochrana vlastnictví, a tedy i tržního postavení.

Další část *Podmínek užití služby*, která je pro potřeby práce a obsahové analýzy velmi důležitá, se věnuje samotnému uživatelskému obsahu. Je konstatováno, že Twitch dovoluje svým uživatelům vytvářet i sdílet vlastní obsah nejrůznější podoby jako videa, zvukové stopy, také propůjčuje své vlastní služby jako je chat, servery pro přenos videa, například i dovoluje ukládání dat na svých

serverech a tak podobně (Twitch.tv 2019). Zde se nám objevuje kód *samospráva*, protože uživatel má určitý prostor pro vlastní tvorbu a nakládání se svými daty dle svého uvážení.

V dalším úseku věnujícím se uživatelskému obsahu jsou již definována oprávnění společnosti Twitch, která si nárokuje možnost používat a upravovat jakýkoliv obsah vytvářený a uložený na platformě Twitch.tv dle svého uvážení, mimo jiné i pro potřeby vlastní propagace (Twitch.tv 2019). Toto je obecně platné, pokud není stanoveno jinak na základě speciální smlouvy mezi konkrétním uživatelem, či uživatelským účtem a společností Twitch (Twitch.tv 2019). Znatelně se profiluje kód *hierarchie a řízení shora*, protože opět, Twitch je zde suverénem, který v prostoru svých služeb má výrazné, ne-li až neomezené, možnosti nakládat s tvorbou subjektů, které s ním spolupracují. Objevuje se ale i narativ kódu *individuální přístup*, kdy je připuštěno, že tento vztah lze na základě domluvy upravit. Posledním kódem, který se tu vyskytuje, je *finanční zisk*, který je patrný z možností užití uživatelského obsahu k tvorbě reklamy pro platformu Twitch.tv.

Následují dva důležité dodatky upřesňující pravidla týkající se uživatelského obsahu a ukončení spolupráce s užíváním služeb platformy Twitch.tv (Twitch.tv 2019). První dodatek řeší především programy a amatérské přídavky do počítačových her, které je možné skladovat na platformě Twitch.tv (Twitch.tv 2019). Zde se Twitch.tv zavazuje k tomu, že i když si může tyto programy sám uložit, nebude s nimi jakkoliv disponovat a používat je (Twitch.tv 2019). Objevuje se kód *samosprávy*, kdy uživatel je oprávněn dle vlastního uvážení nakládat s vlastní tvorbou, na to navazuje kód *individualita a rovnost*, kdy na základě vlastního individuálního uvážení a rozhodnutí, zda si uživatel přeje či nepřeje, aby byla jeho tvorba dále na platformě, se zavazuje i společnost Twitch rovnocennému respektování tohoto rozhodnutí, kdy se vzdává nároku na to s uživatelskou tvorbou tohoto typu dále nakládat. Druhý dodatek se týká již přímo „streamingu“, tedy on-line vysílání a ukládání videa a zvukových nahrávek na platformu Twitch.tv (Twitch.tv 2019). Tady platí obdobná pravidla

jako u prvního dodatku až na výjimky, kdy už tento uživatelský obsah v minulosti společnost Twitch použila k reklamě, nebo také například pokud v minulosti uživatel tento materiál sdílel v rámci služby Twitch.tv mimo svůj uživatelský účet, kdy například sdílel obsah s jinými uživateli a uživatelskými účty (Twitch.tv 2019). Objevují se zde obdobné narativy jako u prvního dodatku odkazující na kódy *samospráva*, *individualita*, *rovnost*, ale navíc také *spontánní vývoj*.

Jak je již pravděpodobně zřejmé, uživatel je samosprávnou jednotkou, která si může individuálně rozhodovat o svém vlastním obsahu, který vytváří, případně odstraňuje. Společnost Twitch.tv, nehledě na širší hierarchický kontext a odlišné výjimky v porovnání s prvním dodatkem, zaujímá rovnocenné postavení a respektuje rozhodnutí uživatele o naložení se svým obsahem, nikoliv však se stanovenými požadavky na „standards“ tohoto obsahu. Dále se nám objevuje i *spontánní vývoj*, tento narativ je zde navíc, neboť audiovizuální tvorba, ke které se druhý dodatek vztahuje, je do značné míry determinující podobu komunitu, která se v rámci platformy Twitch.tv pohybuje a soustřeďuje právě kolem tvorby jednotlivých tvůrčích uživatelů, tedy „streamerů“.

V následující sekci řešící uživatelský obsah se opět objevuje pro analýzu a celé téma práce problematika zcela zásadní, tedy uživatelská odpovědnost za svůj vytvářený obsah (Twitch.tv 2019). V rámci služeb Twitch.tv je jejich uživatel stále bezvýhradným vlastníkem svého obsahu, je tedy za něj i zodpovědný (Twitch.tv 2019). Očekává se, že obsah bude právně zcela v pořádku, nebude prozrazovat například patenty, používat materiál, na které nemá autorská práva, nebo licenci, zároveň by neměl „pomlouvat“ jiné osoby a obsahovat škodlivý software (Twitch.tv 2019). Vztahující se konkrétně k charakteru „pomluvy“ je v pasáži doslova uvedeno „You represent, and warrant that: [...] your User Content does not and will not [...] (b) defame any other person“⁵ (Twitch.tv 2019). Sdělení, že obsah nesmí „pomlouvat jakékoli jiné osoby“, je v rámci této

---

⁵ Citace v překladu znamená: „Reprezentujete a ručíte za to, že [...] Váš uživatelský obsah není a nebude [...] (b) pomlouvat žádnou jinou osobu“ (Twitch.tv 2019).

pasáže poměrně nejasné a lze interpretovat více způsoby. Společnost Twitch si nárokuje výhradní právo naložit s uživateli porušující tato pravidla, jak uzná za vhodné (Twitch.tv 2019). Můžeme narazit na kód *samosprávy*, neboť z textu vyplývá, že chování a postup streamera, či jiného uživatele, vychází od něho samého a není předmětem kontroly a přímého navádění k zvolení specifického jednání. Zároveň se jedná i o kód *hierarchie*, který v tomto případě poukazuje na to, že uživatelův prostor pro zvolení si vlastních kroků a rozhodnutí je přesto ohraničen, a z přesahu těchto hranic mohou být vyvozeny důsledky. Právě vyvozením těchto mantinelů se dále objevuje kód *řízení shora*, tento narativ se projevuje zmiňovaným právem společnosti Twitch nakládat s „problémovými“ subjekty dle svého vlastního uvážení. Posledním kódem, je *bezpečný projev*, jeho narativ se skrývá v požadavku, aby obsah vytvářený uživatelem služeb nikoho „nepomlouval“ a jinak nepoškozoval.

V následujícím úseku se *Podmínky užití služby* věnují ochraně uživatelského obsahu ze strany společnosti Twitch.tv (Twitch.tv 2019). Společnost prohlašuje, že se snaží zabránit neoprávněnému šíření uživatelského obsahu, ale přesto za své postupy vždy neručí, stejně tak jako v případě jakéhokoliv překročení autorských práv z důvodu neoprávněného šíření uživatelského obsahu jinými třetími stranami (Twitch.tv 2019). Vše má záviset v první řadě na vlastní aktivitě a zodpovědnosti samotného uživatele a vlastníka tohoto obsahu (Twitch.tv 2019). Opět se nám objevuje kód *samospráva*, neboť je zde i přes konstatované snahy společnosti sám subjekt ten, na němž stojí zodpovědnost a určitá míra rozhodnosti k jednání v případě, že by výše popisovaná situace nastala. Zároveň se objevuje kód *hierarchie*, protože i vzhledem k uváděné zodpovědnosti a autonomii uživatele společnost, minimálně formálně, dokládá, že podniká ze své pozice „správce“ služby jisté kroky a opatření k tomu, aby k situacím neoprávněného šíření obsahu nedocházelo. Toto postavení nás vede k zaměření se na samotná opatření a kroky, které signalizují, že se tu odehrává jisté *řízení shora*.

Další sekce se zabývá propagací iniciovanou streamery a dalšími uživateli služby Twitch.tv (Twitch.tv 2019). Je především odkazováno na skutečnost, že společnost Twitch se vzdává veškeré zodpovědnosti spojené s propagací a reklamou vedenou svými uživateli, dále že tato propagace spadá především pod legislativu příslušného státu, normy Federální obchodní komise Spojených států amerických, a dokument *Podmínky užití služby* (Twitch.tv 2019). Společnost Twitch zde deklaruje, že se distancuje od jakéhokoliv podporování, či spolupráce na propagaci s jakýmkoliv uživatelem služeb platformy Twitch.tv a uživatel sám nesmí tvrdit, nebo jinak naznačovat tuto spolupráci (Twitch.tv 2019). Rovněž je zde uvedeno, že v případě porušení v této sekci, i jinde v *Podmínkách užití služby* uvedených pravidel v rámci propagace, si pak zástupci platformy Twitch.tv rezervují pravomoc odstranit veškerý uživatelský obsah, který je spojen s výše zmíněnými propagačními a reklamními aktivitami (Twitch.tv 2019). Sdělení obsahující distancování společnosti Twitch od uživatelského obsahu se v dokumentu objevuje na více místech, v rámci kvalitativní obsahové analýzy je tedy souhrnně uvedeno především v této pasáži. V kódech se nám objevuje narativ *samosprávy*, neboť uživatel je opět odpovědný, ale zároveň i autonomní ve své propagační činnosti, rovněž se objevuje kód *hierarchie*, je tu totiž znatelný právní rámec i jednoznačná poplatnost propagace *Podmínkám užití služby*, na to navazuje i opětovná pravomoc společnosti Twitch.tv jednat v případě, že shledá ze své hierarchicky nadřazené pozice pochybení v jednání uživatele služby. Jedná se tedy i o narativ kódu *řízení shora*. Vzhledem ke zmínění politiky distancování se společnosti Twitch.tv od jakýchkoliv spoluprací se svými uživateli můžeme také pozorovat i výskyt kódu *neutralita*.

Poslední, a především velmi důležitá, tematická část v *Podmínkách užití služby* upravuje politickou aktivitu uživatelů služeb (Twitch.tv 2019). Konstatuje se, že uživatel služby může svobodně a na základě svého uvážení vyjadřovat svůj politický názor, diskutovat o něm, a stejně tak poskytovat ostatní s tím spojené materiály a odkazy na různé politické instituce (Twitch.tv 2019). Musí přitom samozřejmě respektovat legislativu i *Podmínky užití služby* (Twitch.tv 2019).

Jedná se narativ reprezentovaný kódy *samospráva* a *individualita*, neboť uživatel služeb Twitch.tv má právo na jeho vlastní a osobní sdílení politického názoru a je v tomto ohledu autonomní osobou jednající podle sebe. Patrný je také narativ *hierarchie*, protože je upozorněno na s tím spojené omezení v rámci legislativy států i pravidel služby Twitch.tv. V dimenzi politiky se objevuje kód *svoboda jednání*, který navazuje na výše zmíněné kódy *hierarchie* a *individualita* a v tomto textovém sdělení z nich přímo vyplývá. Nicméně dále společnost Twitch.tv uvádí, že si nepřeje, aby jejich platforma sloužila pro přímé financování politických kampaní a politických organizací, všechny tyto aktivity jsou na základě *Podmínek užití služby* přímo zakázány (Twitch.tv 2019). Můžeme vypočítat tedy jistou *exkluzivitu* v rámci pravidel monetizace, která je přímému financování politickým subjektům odepřena. Opět můžeme spatřit prostřednictvím stanovených pravidel, případně zákazů, narativ kódu *hierarchie* a také *řízení shora*, neboť je nastíněna i možnost samotného zablokování monetizačních funkcí kanálu. Následujícím kódem je *plošný přístup*, neboť Twitch.tv neuvádí, že by se distancoval od monetizace jen v případě konkrétních politických názorů a kampaní, v tomto narativu je tak reprezentován i kód *neutralita*.

Následující část vyjmenovává a konkretizuje zakázané chování (Twitch.tv 2019). Na tuto část lze pohlížet jako na zásadní pro potřeby konceptualizace korektnosti ze strany Twitch.tv. Politickou korektnost lze obecně definovat jako aktivitu odstraňující a regulující obsah, který je útočný a poškozující určité jedince a sociální skupiny, jde tak o nástroj maximalizace společenské inkluze. Tato část nám sděluje, že je zakázáno vytvářet i nahrávat a rozšiřovat jakýkoliv uživatelský obsah, který je v rozporu se zákony, nesmí být jakkoli ponižující a urážlivý vůči jiným osobám, pornografický a sexuální, či porušující soukromí druhých, být nenávislný, či vyhrožující (Twitch.tv 2019). Obsah musí být tedy mimo jiné pro platformu korektní, a to jak politicky, tak i kulturně. Společnost Twitch, ze své pozice subjektu determinující pravidla, jasně vymezuje hranice v rámci svých služeb. Jedná se tedy o narativ, který je nesen především kódem *hierarchie* a je,

spíše implicitně, doplněn i kódem *řízení shora*, vzhledem ke konkrétnímu tématu se jedná o část věnující se *bezpečnosti projevu*.

Dále je zakázáno nejrůzněji imitovat chování a vydávat se za jiné osoby, nebo lhát o nejrůznějších vztazích mezi uživateli Twitch.tv a jinými osobami, neoprávněně disponovat cizími účty na platformě, dezinterpretovat identitu osob a šířit falešné zprávy prostřednictvím služeb Twitch.tv (Twitch.tv 2019). Především v zákazu dezinterpretace identity osob již můžeme spatřit politicky korektní tendence. Stejně tak je zakázáno jiné uživatele služeb Twitch.tv urážet, obtěžovat, vyhrožovat jim v jakékoliv formě komunikace, a dále o nich zjišťovat osobní a jiné informace bez jejich svolení a vědomí (Twitch.tv 2019). Objevují se obdobné narativy a jejich vztahy, jako u předchozí kategorie zakázaného chování. Jsou zde proto rovněž kódy *hierarchie*, *řízení shora* a *bezpečný projev*.

Následuje kategorie zakázaného chování zahrnující nevyžádanou a obtěžující reklamu a nabídky, spam, tzv. řetězové zprávy, charitativní žádosti, politické zprávy a podněty k podepsání petice (Twitch.tv 2019). I pro tyto účely je zakázáno shromažďovat kontaktní informace uživatelů (Twitch.tv 2019). Po vzoru předchozích kategorií se objevuje především kód *hierarchie* s implicitním kódem *řízení shora*.

Další kategorie zakázaného chování je především technického charakteru (Twitch.tv 2019). Na platformě Twitch.tv není povoleno narušovat a obcházet jakékoliv zabezpečovací a regulační prvky a nástroje služeb Twitch.tv (Twitch.tv 2019). Je nepřípustné tyto nástroje zkoumat, analyzovat, měnit jejich kód, jinak je modifikovat, transformovat a dále je použít pro vlastní programování a projekty (Twitch.tv 2019). Dále není povoleno přímo narušovat operace a každodenní funkci služeb Twitch.tv, narušovat jakýmkoliv prostředky funkci Twitch.tv serverů a sítě, nesmí se šířit sledovací programy, viry a jiné škodlivé soubory a přenášet jakékoliv elektronické zprávy bez vědomí jejich vlastníka (Twitch.tv 2019). Také je zakázáno snažit se získat přístup k neveřejným stránkám, či jiným neveřejným prostředkům, které jsou vlastněny společností Twitch (Twitch.tv 2019). Není ani dovoleno manipulovat s informacemi o

původu uživatelského obsahu (Twitch.tv 2019). Protože se jedná opět především o výčet zakázaných aktivit, tak se zde objevuje narativ nastavené hierarchické struktury, jejíž dodržení společnost Twitch.tv vyžaduje. Jedná se o výskyt kódu *hierarchie* a o něco méně transparentního kódu *řízení shora*.

Jak vyplývá i z předchozích pasáží, Twitch.tv zříká zodpovědnosti na uživatelský obsah, neboť není jeho vlastníkem (Twitch.tv 2019). Nicméně se zříká i zodpovědnosti za újmu a jiné důsledky, které mohou být způsobeny v případě, že jiní uživatelé služeb Twitch.tv na tento obsah, i přes zde uvedené zákazy, narazí a uvádí tak, že jakékoliv využívání a sledování služeb Twitch.tv je na vlastní riziko a odpovědnost uživatele (Twitch.tv 2019). Z tohoto sdělení vyplývá narativ kódu *samospráva*, neboť se opět jedná o zodpovědnost a vlastní nakládání a počínání si v rámci služeb Twitch.tv. Nicméně je zde i neustálá silná reference směrem na nastavené, politickou korektnost sledující, zákazy a pokusy o regulaci zakázaného chování, tento narativ je zprostředkován kódy *hierarchie* a *řízení shora*

Společnost upozorňuje na to, že si nárokuje výsadní právo odstranit na základě vlastního uvážení jakýkoliv uživatelský obsah, který je v rozporu s výše uvedenými požadavky na chování, ty jsou mimo jiné podrobněji rozebrány v *Pokynech pro komunitu* (Twitch.tv 2019). Dále si společnost nárokuje zmíněné právo rozhodnout o dalších postupech vůči konkrétnímu uživateli služby Twitch.tv v případě, že ho uzná vinným z porušení zásad platformy (Twitch.tv 2019). Je každopádně znatelné hierarchicky nadřazené postavení Twitch.tv vůči uživatelům, objevuje se tedy kód *hierarchie*, kdy se z tohoto postavení otevírají možnosti jednotlivých opatření, které nás vedou k narativu kódu *řízení shora*. Jsou patrné náznaky možného výskytu kódu *dozor*. V další části *Podmínek o užití služby* se uvádí, že platforma Twitch.tv respektuje autorská práva. Řídí se především právním dokumentem DMCA, tedy *Digital Millenium Copyright Act* a další příslušnou státní legislativou (Twitch.tv 2019). Společnost Twitch uvádí, že je ochotna spolupracovat s vlastníky autorských práv v případě, že tito vlastníci mají podezření na porušení vlastnických práv na platformě Twitch.tv

(Twitch.tv 2019). Objevuje se tedy jistá forma kontroly, která vyjadřuje narativ kódu *dozor*, ten je jak v rámci státní legislativy a smlouvy DMCA, tak také v případě otevřenosti ke spolupráci společnosti Twitch.tv a domnělou poškozenou stranou. Je nastíněn vztah, který nepodléhá pravidlům a požadavkům Twitch.tv, jedná se o vztah vyjádřený kódem *rovnost*. Následně je zde samotná spolupráce těchto dvou subjektů, která má vést k vyřešení konfliktu či pochybení. V tomto případě, v rámci prošetření a vyřešení situace ze strany Twitch.tv můžeme identifikovat kód *řízení shora* a z důvodu případového prošetření i *individuální přístup*.

Dokument *Podmínky užití služby* se také věnuje obsahu třetích stran, tedy pocházejícího mimo služby Twitch.tv (Twitch.tv 2019). Společnost Twitch uvádí, že povoluje třetím stranám fungovat v rámci služeb Twitch.tv, nicméně že nezodpovídá za obsah těchto třetích stran, nijak ho nepodporuje, nesponzoruje, a dokonce ani nemonitoruje (Twitch.tv 2019). Připomíná tak zodpovědnost všech uživatelů Twitch.tv při využívání obsahu třetích stran (Twitch.tv 2019). Obdobně se společnost Twitch staví i k webovým stránkám a jiným službám, které již vedou mimo platformu Twitch.tv (Twitch.tv 2019). Zde se tedy objevuje kód *samosprávy*, jehož narativ je vyjádřen zodpovědností uživatelů při využívání obsahu třetích stran. Zároveň se nám zde objevuje kód *spontánní vývoj*, neboť se zde vyskytuje narativ, který vypovídá o tom, že společnost Twitch nijak neřídí výskyt ani formu obsahu třetích stran na své platformě, ovšem i tyto třetí strany mají pravděpodobně jistý vliv na podobu a profilování komunity služby Twitch.tv. V neposlední řadě se nám nabízí možnost užití kódu *svoboda jednání*, a to ať už v rámci uživatele a jeho vlastního odpovědného užívání těchto neregulovaných služeb třetí strany, či samotných subjektů zastupující právě tuto třetí stranu. Poslední identifikovaný kód je *neutralita*, která se objevuje prostřednictvím narativu distancování se společností Twitch od dodatečného obsahu a služeb poskytované třetí stranou na platformě Twitch.tv.

Část *Podmínek užití služby* se věnuje návrhům na změny a zlepšení pro společnost Twitch ze strany uživatelů Twitch.tv, ale i osobám mimo platformu,

keré návrh určitým způsobem podali (Twitch.tv 2019). Konstatuje se, že u podaných návrhů má společnost Twitch oprávnění sama rozhodnout o jejich odmítnutí, či přijmutí (Twitch.tv 2019). V obou případech společnost Twitch nepovažuje za závazné vyplácet jakoukoliv kompenzaci, nebo vyjadřovat uznání (Twitch.tv 2019). Zde se nám objevuje kód *samospráva a svobodné jednání*, který zastupuje narativ navrhování zlepšení a připomínek vůči společnosti a platformě na základě vlastní vůle uživatele. Dále můžeme identifikovat kód *řízení shora*, který odkazuje na to, že společnost Twitch sama rozhoduje o zohlednění zpětné vazby a návrhů na zlepšení. Z určitého, úhlu pohledu bychom mohli také identifikovat kód *finanční zisk*, který by se vztahoval především k distancování se od jakékoliv obligace společnosti Twitch kompenzovat a vyplácet návrhy, které vyhodnotí jako užitečné a rozhodne tak o jejich implementaci.

Poslední analyzovanou částí *Podmínek užití služby* je část s ostatními dodatky. Zde je relevantní v rámci analýzy především část o takzvaném „vzdání se na vynutitelnost“ (Twitch.tv 2019). Uvádí se, že pokud se na platformě Twitch.tv nepodaří jeho provozovatelům zajistit dodržení nastavených pravidel, tak by to nemělo být považováno za stav, kdy se Twitch „vzdává vynutitelnosti“, nebo jinou situaci, která by legitimizovala další jednání v rozporu s pravidly pro platformu (Twitch.tv 2019). Zde se nám objevuje tematika narativu *dozor*, neboť pasáž pojednává o vynutitelnosti, kdy v případě neúspěšného dozoru by neměla být formálně stanovená pravidla vykládána alternativními cestami, dále se tu objevuje narativ *hierarchie a řízení shora*, který v tomto případě doplňuje předchozí kód a dodává mu na statutu, který zajišťuje, že i vzhledem k možným pochybením v kontrole obsahu se pravidla přesto nemění a jsou i nadále zaručována z hierarchicky nadřazené pozice a za pomoci příslušných nástrojů řízení.

4.2. Dokumenty: Pokyny pro komunitu; doplňkové dokumenty v oblasti nenávistného chování a obtěžování, nahoty, pornografie a dalšího sexuálního obsahu

Následuje obsahová analýza *Pokynů pro komunitu*, což je závazný dokument rozšiřující a upravující zásady chování na platformě Twitch.tv. Tyto pokyny pro komunitu jsou rozšířeny i několika dalšími, doplňkovými dokumenty. Základní *Pokyny pro komunitu* jsou hlavní část dat pro následující obsahovou analýzu, jsou ale také použita data z výše zmíněných doplňkových dokumentů, které rozšiřují poskytnuté informace v oblastech relevantní pro zde prováděnou analýzu. Jedná se o dokumenty rozšiřující problematiku *nenávistného chování a obtěžování*, a o téma *nahota, pornografie a další sexuální obsah*. Jelikož se tyto dokumenty velmi často překrývají a doslovně opakují je analýza strukturována tak, že do základního dokumentu *Pokynů pro komunitu* jsou tematicky zařazena i výše zmíněná rozšíření. V těchto dokumentech jsou dále konkretizovány zákazy a nařízení, které by se daly označit jako sledující politicky korektní narativ.

Na začátku je zmíněn cíl služby Twitch.tv. Tím má být „nejlepší“ platforma pro streaming, s rozsáhlou a rostoucí komunitou (Twitch.tv 2020). Také je uvedeno jako důležité, aby uživatelé pomáhali vytvářet „pozitivní prostředí pro komunitu z celého světa“ (Twitch.tv 2020). Zde se dá identifikovat kód *homogenita*, neboť se objevuje narativ společné a sdílené „celosvětové komunity“. Na tento kód navazuje kód *kolektivita*, neboť ve sdělení se objevuje apel na podílení se všech jedinců zahrnutých v komunitě na vytváření společného „pozitivního prostředí“. Toto vytvářené prostředí, ač není výrazně specifikováno, nám již implikuje jistou nutnost *bezpečnosti projevu*. V návaznosti na to je dále uvedeno, že pokyny jsou závazné a je nutné je dodržovat u každého uživatelského obsahu na platformě Twitch.tv (Twitch.tv 2020). Dokument *Pokyny pro komunitu* se mohou měnit „na základě vývoje komunity Twitch i celé služby“ (Twitch.tv 2020). Objevuje se tak narativ vyjádřený kódy *kolektivita* implicitně s kódem *hierarchie a řízení shora*. Ve sdělení je totiž uváděno, že charakter komunity, což je kolektivní instituce, je důležitým determinantem pro vývoj *Pokynů pro komunitu*, ovšem

služba Twitch je organizačním tělesem, a tak se zde projevuje proto i dimenze hierarchie, a pokračuje dále směrem k procesům řízení, které jsou, podle dokumentu, shora uskutečňovány na základě sledování stavu komunity. Dále se objevuje kód *plošný přístup*, kdy v rámci plošného přístupu jsou ustavené požadavky kladeny na všechny uživatele služeb společnosti Twitch. Na tento úsek navazuje další část, kde je uvedeno, že správci služby Twitch.tv si vyhrazují výhradní právo pozastavit a blokovat jakýkoliv účet z „důvodů ochrany integrity komunity“ za chování, které bude správci vyhodnoceno jako nevhodné, či škodlivé (Twitch.tv 2020). Zaznamenáváme tak kód *dozor*, který vyplývá ze samotného kontextu konkrétního zásahu a kontroly integrity komunity, samotná integrita komunity pak v sobě nese narativ kódu *homogenita* a *kolektivita*, kde je zohledňována integrita celku vůči „defektním“ částem, respektive jedincům, kteří by ji mohli ohrozit. Prvně zmiňovaný *dozor* se také pojí s kódem *hierarchie*, *řízení shora* a *individuální přístup*. Samotný proces kontroly je totiž prováděn provozovatelem, ten je hierarchicky opět privilegovaný, a má tak přístup k nástrojům řízení vývoje. Jelikož je možné pozastavit „jakékoliv chování“, které je vyhodnoceno samotnými provozovateli, otevírá se možnost individuálního postupu i charakteru trestu v závislosti na rozdílné situaci, ale dost možná i subjektech samotných.

Dokument se nově dále věnuje tématu sebedestruktivního chování (Twitch.tv 2020). Je uvedeno, že uživatel služby se musí zdržet veškerého chování, které by mohlo ohrozit jeho život, nebo ho zranit, a to ani z důvodů pobavení publika (Twitch.tv 2020). Vedle fyzického zraňování a sebevražedných motivů se jedná například i o nadměrné požití alkoholu a návykových látek (Twitch.tv 2020). Vyskytují se zde narativy *hierarchie*, *řízení shora*, a to s ohledem na *bezpečnost projevu*. Jak je obvyklé, tak z hierarchické pozice společnost Twitch řídí pravidla pro ochranu uživatelů, ty mohou mít dále odvíjející se zásadní vliv na komunitu. V tomto případě se jedná především o bezpečnost jedince, který hypoteticky zakázané jednání podstupuje. Jak již bylo zmíněno, tak můžeme implikovat i

negativní vliv na další členy komunity, nicméně i bez této implikace narativ zapadá do kódu *bezpečnost projevu*.

Následující úsek se věnuje hrozbám a od nich odvíjejícímu se násilí (Twitch.tv 2020). Veškeré identifikované hrozby a pokusy o způsobení fyzické újmy, nebo dokonce zabití, ale také o kybernetické útoky, bezdůvodné volání policie, nebo používání zbraní s úmyslem vyhrožování a ublížení je zakázáno a trestáno společností Twitch jednotně, a to trvalým zablokováním a odepřením přístupu ke službám Twitch.tv (Twitch.tv 2020). Zde tedy identifikujeme kód *dozor*, který vyplývá z identifikace hrozeb a kontroly obsahu, dále *hierarchie*, neboť se zde opět promítá nerovné postavení uživatele vůči poskytovateli služeb, to navazuje na *řízení shora*, neboť je tímto způsobem upravován vývoj a charakter komunity a dalších pravidel, a na to navazuje narativ zohledněný v kódu *plošný přístup*, protože trest za toto porušení je ve formě v jaké je uveden, velmi konkrétní a jednotný.

Následující úsek je poměrně obsáhlý, neboť se jedná o takzvané „nenávistné chování a obtěžování“, které je kromě základních *Pokynů pro komunitu* výrazně konkretizováno v dodatečném dokumentu (Twitch.tv 2020; Twitch [nedatováno]a). Toto nežádoucí a zakázané chování popsáno ve dvou tematických pasážích (Twitch.tv 2020). V první je upřesněno, že za nenávistné chování je považováno takové, které prosazuje diskriminaci, očeňování, objektivizuje nebo podobně obtěžuje z důvodů rasy, orientace a genderu, věku, postižení, zdravotního stavu, fyzických aspektů a podobně (Twitch.tv 2020). Pasáž se také věnuje odděleně pouze obtěžování. Jako obtěžování je identifikováno službou Twitch.tv chování, jež ponižuje, zastrašuje a šikanuje, ve výsledku tak vytváří tzv. „nepřátelské prostředí“ (Twitch.tv 2020). V těchto částech dokumentu jsou velmi znatelné tendence, které by se daly interpretovat jako politicky korektní. Chování zde uvedené je společností Twitch zakázáno, a v případě, že jej identifikuje, pak vyvodí důsledky na základě vlastního zvážení závažnosti situace (Twitch.tv 2020). Zde se objevuje kód *dozor*, neboť z pasáže vyplývá, že správci platformy určitými způsoby identifikují toto chování, tento

narativ je samozřejmě propojen s kódem *hierarchie a řízení shora*, protože zde hraje roli pozice správců, kteří mohou používat pro ně exkluzivní nástroje mající vliv na podobu členství a možností přístupu na platformu. Dále se zde objevuje *individuální přístup*, neboť sdělení implikuje, že situace jsou posuzovány a zhodnocovány jednotlivě. V rámci celkového sdělení se zde samozřejmě dá identifikovat kód *bezpečnost projevu*, jehož narativ je vlastně hlavním účelem existence pasáže i celé části pojednávající o „nenávistném chování“ a má zajišťovat jisté aspekty *neagrese* v komunitě Twitch.tv.

Druhá pasáž se liší tím, že není cílena přímo na samotné uživatele a prostředí služeb Twitch.tv, ale zohledňuje odmítavý postup k výše definovanému chování v kontextu prostředí mimo platformu (Twitch.tv 2020). Je tedy uvedeno, že projevy nenávisti a obtěžování jsou správci služby trestány i v případě, že subjekt, vůči kterému je nepovolené jednání směřováno se nepohybuje na platformě Twitch.tv (Twitch.tv 2020). Rovněž je zmiňován i reverzní pohled, tedy že pokud to bude možné, tak společnost Twitch iniciuje taková opatření, která budou namířena proti subjektům činící nenávistné chování a obtěžování mimo prostředí služeb Twitch.tv, ale které je přesto směřováno vůči této komunitě a uživatelům (Twitch.tv 2020). Zde se opět objevuje výrazně kód *dozor*, neboť ze sdělení vyplývá, že společnost Twitch může sledovat dění za hranice vlastní platformy a rovněž kontrolovat jeho obsah. Opět se zde nabízí identifikace kódu *hierarchie* v kombinaci s kódem *řízení shora*, protože se jedná o možnosti zásahu z určité, exkluzivní, pozice, která náleží poskytovateli služeb. Také je zde možnost najít narativ kódu *individuální přístup*, neboť tato pasáž se věnuje problematice nenávistného chování a obtěžování v souvislosti s dosahem mimo platformu Twitch.tv, jsou zde nástroje a postupy proměnlivého, a pravděpodobně i v závislosti na případech i omezeného, charakteru. Ve smyslu celkového kontextu se rovněž objevuje kód *bezpečnost projevu*.

Následují dodatečné upřesňující informace a sdělení vyextrahované z doprovodného dokumentu, který rozšiřuje speciálně případ „nenávistného chování a obtěžování“. Na začátku dokumentu je konstatováno, že platforma

Twitch.tv má být „místem pro všechny, kdo chtějí tvořit, setkávat se a bavit se v komunitách, se kterými mají společné zájmy“ (Twitch.tv [nedatováno]a). Ukazuje se tu výskyt kódů *heterogenita*, *inkluzivita* i *kolektivita*, můžeme zde totiž vidět narativ společenské hierarchie, kde vznikají pro širokou škálu jedinců přístupné kolektivní instituce a skupiny, ty jsou ovšem diferencovány, a to na základě společných zájmů. Dále je dodáváno, že společnost Twitch se nestaví proti odlišným, neoblíbeným, případně i kontroverzním názorům, ovšem pouze do té míry, pokud toto chování nepropaguje obtěžování a nenávistné chování (Twitch.tv [nedatováno]a). Tento dodatek obsahuje zajímavý mechanismus duality kódů *svoboda projevu* i *bezpečnost projevu*. Dále, protože se společnost Twitch ve sdělení přímo hlásí k hodnotám, bychom mohli i usoudit možnou identifikaci kódu *morální přesvědčení*. Navazující pasáž se pak snaží nastínit postup společnosti Twitch při posuzování vhodného a nevhodného chování. Při kontrole obsahu je dle dokumentu bráno na vědomí, že existuje více úhlů pohledů jak na situaci pohlížet, a že jen určité úhly pohledů mohou situaci vyhodnotit jako v rozporu s výše stanovenými pravidly, proto při kontrole uživatelských hlášení jsou ze strany Twitch zvažovány i dodatečné okolnosti, jako například kontext celé situace (Twitch.tv [nedatováno]a). Zde se objevuje poměrně hojný počet kódů. Lze identifikovat kód *dozor*, neboť je přímo popisován proces kontroly, ale také *samospráva*, neboť součástí dozoru jsou i podněty z hlášení jednotlivých uživatelů, kteří tak, s nejvyšší pravděpodobností, činí v rámci svého vlastního autonomního jednání. Také je zde znát narativ kódů *heterogenita* a *individualita*. Narativy těchto kódů vyplývají ze sdělení týkající se práce správců platformy s různými úhly pohledů, které mohou vyplývat jak z odlišných kultur a komunit, tak i z individuality samotné. Také se nám tu objevuje, i když poměrně netransparentně, kód *hierarchie* s již transparentnějším kódem *řízení shora*, který je vyjádřen v důsledcích procesu kontroly, tím je ochrana komunity a její integrity. Můžeme tu vidět i kód *individuální přístup*, neboť právě z důvodu rozdílných úhlů pohledu a zvažování kontextu je třeba každý případ vyhodnotit zvlášť. Narážíme zde, i když opět velmi netransparentně, na výše postřehnutou dualitu protikladných kódů *bezpečnost*

projevu x svoboda projevu. Také je možné identifikovat kódy *neutralita* i *morální přesvědčení*, neboť správci platformy svým individuálním přístupem vyvíjejí snahu o do jisté míry nezaujaté zhodnocení situace, které je zároveň ale řízeno poměrně explicitně vyjádřenými hodnotami a normami.

Další analyzovaná část doprovodného dokumentu se věnuje odpovědnosti celkové komunity za projevy obtěžování a nenávistného chování. V rámci dokumentu se uvádí, že samotní tvůrci uživatelského obsahu, tedy materiálu audiovizuální povahy a živého vysílání jsou často centrem a „vůdci“ těchto komunit (Twitch.tv [nedatováno]a). Výrazné postavy mající značný vliv na vývoj komunit by, dle dokumentu, měli věnovat zvýšenou pozornost dopadu svých aktivit a veřejných vyjádření, které by mohly rozpoutat nežádoucí chování (Twitch.tv [nedatováno]a). I zde lze ve větší míře sledovat téma politické korektnosti. Výstražně je v dokumentu zmíněno, že vzhledem k přesvědčení a cílům společnosti Twitch můžou být v případě organizování násilí, obtěžování a nenávistného chování zablokováni nejen jednotlivci, ale dokonce i celé komunity a jiné instituce (Twitch.tv [nedatováno]a). V úseku tohoto sdělení je identifikovatelný kód *samospráva*, neboť se zde vyskytuje apel na decentralizovanou samostatnou činnost udržování pořádku významnými a vlivnými jedinci v rámci jednotlivých komunit. Zároveň se zde ale objevuje i *dozor*, neboť jak vyplývá ze sdělení, aktivity jsou viditelné a monitorované správci platformy. Objevuje se tu i kód *heterogenita* a *kolektivita*, protože se v pasáži pracuje s předpokladem diferencovaných komunit. Je zde opět zohledněno nadřazené postavení správců prostřednictvím kódu *hierarchie* a prostřednictvím tohoto postavení i odvíjející se kroky k dosažení širší ochrany komunit a jejich směřování určitým směrem, tedy i kód *řízení shora*. Také se nám zde projevuje narativ kódů *bezpečnost projevu* a *morální přesvědčení*, především ve smyslu zachování platformy Twitch.tv ve stavu, při kterém se nešíří násilí a uživatelé nemusí čelit „nepřátelskému prostředí“ a jiným projevům agrese v rámci užívaných služeb.

V doplňujícím dokumentu je také zohledněno, že je možné zobrazovat a šířit v rámci uživatelského obsahu materiály s příklady obtěžování a nenávistného chování pro vzdělávací účely, nicméně je důležité dostatečně informovat v rámci obsahu o tomto kontextu a záměru (Twitch.tv [nedatováno]a). Můžeme zde narazit na kód *samospráva*, odkazující na možnosti vlastní iniciativy tvůrců uživatelského obsahu v rámci vzdělávání ohledně nežádoucího chování. Dále zde máme opět kód *hierarchie*, ten se promítá do hierarchicky nastavených zásad a nařízení, které jsou streameři, i ostatní uživatelé platformy, povinni i v rámci záměru vzdělávání dodržet.

Následně analyzovaným tématem základních *Pokynů pro komunitu*, které se prolíná s dalším rozšiřujícím dokumentem, je sexuální obsah na platformě (Twitch.tv 2020). Na základě *Pokynů pro komunitu* je přísně zakázán veškerý materiál, jehož obsahem je „nahota a sexuálně explicitní obsah nebo činnosti, např. pornografie, sexuální akty nebo pohlavní styk.“ (Twitch.tv 2020). Zakázáno je rovněž další jednání i uživatelský obsah, který podporuje sexuální násilí a jakékoliv formy zneužívání (Twitch.tv 2020). Tyto materiály mohou být v určitých případech předány společností Twitch i orgánům státní moci (Twitch.tv 2020). Pravidla zakazují i obsah a jednání, které je pouze sexuálně sugestivní povahy s možnými výjimkami v případě, že jde o vzdělávací materiál, nebo o individuální udělení licence správců Twitch.tv (Twitch.tv 2020). Ve sdělení je patrný kód *dozor*, vztahující se ke zde vyplývající kontrole obsahu a upozornění na hlášení určitých případů orgánům státní moci přímo společností Twitch. Samozřejmě se zde vyskytuje kód *hierarchie* v kombinaci s kódem *řízení shora*, ty jsou odvozeny od nastavení pravidel. Toto nastavení pravidel je umožněno opět díky hierarchicky privilegovanému postavení společnosti Twitch a dále udržováno pomocí z toho vycházejících nástrojů blokace uživatelů, spolupráce s institucemi veřejné moci a dalšími opatřeními, které mají vliv na formování a do jisté míry udržování podoby komunity vyskytující se v prostředí služby Twitch.tv. Dále se zde objevuje narativ *individuální přístup*, a to především v případě zmínění, že některé případy budou

předány policii, či odpovědné instituci veřejné moci, což implikuje samotnou nutnost individuálního zhodnocení závažnosti provozovateli služby. Stejně tak je tento kód znatelný v narativu představující výjimky, kdy sexuálně sugestivní obsah může být tolerován v rámci vzdělávacích účelů, nebo na základě specificky smluvené licence. Je možné identifikovat zde i narativ kódu *bezpečnost projevu*, ovšem narativ je rozpuštěn v kontextu a v mnoha ohledech nemusí být explicitně vnímán.

V rozšiřujícím dokumentu je zmíněno, že cílem správců Twitch.tv je přímo omezovat obsah a materiály spojené se sexuálním obsahem tak, aby se Twitch.tv nestala platformou pro sexuální násilí a zneužívání (Twitch.tv [nedatováno]b). Z dokumentu vyplývá, že společnost Twitch nevidí sexualitu jednoznačně negativně a uznává její vzdělávací, umělecký a jiný význam, ale omezuje ji vzhledem ke své komunitě, která je diferencovaná podle národností, kultur i věku (Twitch.tv [nedatováno]b). Zde se nám nabízejí poměrně široké možnosti k identifikaci jednotlivých kódů. Je zde možné identifikovat kód *dozor*, který vyplývá z aktivního omezování, tedy i kontroly, sexuálního obsahu na platformě. Dalším kódem je *heterogenita*, ta se objevuje v narativu rozmanité komunity, která v sobě nachází různorodé segmenty uživatelů. Implicitně můžeme identifikovat i kód *inkluzivita* a *kolektivita*, neboť omezení sexuálního obsahu může být vnímáno vzhledem k různorodosti komunity jako proces maximalizace přístupu pro co nejširší spektrum uživatelů, zároveň se zde promítá kolektivnost v podobě jisté formy masového imperativu, který je požadován z důvodů integrity komunity jako celku. Objevuje se tu i již poměrně obvyklá dvojice kódů *hierarchie* a *řízení shora*. Tyto kódy se opět vyskytují ve vztahu k nadřízenému orgánu – správcům platformy, který ustanovuje pravidla a koriguje tak pasivními i aktivními nástroji vývoj komunity. Dále můžeme pozorovat i kód *bezpečnost projevu*, který se odvíjí v tomto případě od funkce ochrany integrity komunity a co možná nejinkluzivnějšího přístupu ke službám Twitch.tv. V rámci interpretačních možností tak zde můžeme dále spatřit jak kód *morální přesvědčení*, který může být implikován samotným, poměrně jasně sděleným a

jednostranným, odmítnutím sexuálního obsahu ze strany společnosti Twitch, tak také kód *finanční zisk*, který se zase může vázat na maximalizaci inkluzivity přístupu a přijatelnosti služby pro co nejširší spektrum potenciálních i stávajících uživatelů.

V rozšířeném dokumentu je také zmíněn postup při kontrole sexuálního obsahu, především toho sugestivního (Twitch.tv [nedatováno]b). Je uvedeno, že postup vychází ze správcí interpretovaného záměru i kontextu celé situace. Konkrétně se bere ohled na rozeznatelné chování a s tím související komentáře, případně další reakce odvíjející se od sexuálního obsahu (Twitch.tv [nedatováno]b). Zde je konkretizováno, že jde například o účelné zaměření kamery na sexuální partie těla, pózování zvýrazňující tyto partie, dále také osahávání a činnosti zaměřené na již zmiňované partie (Twitch.tv [nedatováno]b). Je také zmíněno „fetišizující chování“ a jakékoliv akty sexuálního uspokojování a erotické hry (Twitch.tv [nedatováno]b). Rovněž se může jednat o ukazování sexuálních pomůcek, pokud se nejedná o vzdělávací materiál (Twitch.tv [nedatováno]b). Rovněž se nesmí jednat o erotický tanec stylu „striptýz“, tanec u tyče, nebo jinou sexualizovanou akrobacii (Twitch.tv [nedatováno]b). Dále může jít o samotné prostředí a jiné elementy obsažené v materiálech, které se situací souvisí, tedy například o polohu a zaostření snímací kamery, grafické a jiné užité doplňky, ale také o celkový obsah a produkci kanálu (Twitch.tv [nedatováno]b). V tomto sdělení lze poměrně jasně identifikovat kód *dozor*, neboť hlavním tématem analyzované pasáže je přímo postup při kontrole obsahu. Tento dozor odkazuje na širší souvislost, tedy že pravomoc dozoru vyplývá z poměrně jasně nastavené *hierarchie* v rámci platformy, která vede dále k *řízení shora*, tedy narativu konkrétní úpravy a udržování určitého preferovaného charakteru komunity provozovateli platformy Twitch.tv. Velmi implicitně je možné užít i *bezpečnost projevu*, jejíž narativ má být výsledkem postupu prezentovaného v pasáži, nicméně není zde přímo předmětem sdělení.

Dále doplňující dokument poměrně znatelně rozšiřuje informace o vhodnosti oblečení při vysílání jednotlivých streamerů. Je zmíněno, že konkrétně uvedené

standards slouží k rozmanitému a kreativnímu vyjádření se tvůrců, aniž by vystavili celosvětovou rozmanitou komunitu Twitch.tv nevhodnému obsahu (Twitch.tv [nedatováno]b). V rámci standardních pravidel není dovolena žádná forma nahoty, jako i samotné odhalování hýždí, rovněž není tolerováno nošení oděvů zvýrazňující genitálie (Twitch.tv [nedatováno]b). Uživatelé ztotožňující se s ženským genderem mají mít zakrytou oblast bradavek a spodní část poprsí, samotný „výstřih“ oděvu je povolen (Twitch.tv [nedatováno]b). Nehledě na gender a identitu musí mít všichni ve vysílání zahalenou část od boků ke spodní části pánve a hýždí (Twitch.tv [nedatováno]b). Oděvy zahalující nepovolené partie musí být zcela neprůhledné (Twitch.tv [nedatováno]b). Výše zmíněná pravidla platí i pro „herní avatary“ virtuální reality, herní kostýmy a tzv. „cosplay“⁶ (Twitch.tv [nedatováno]b). Pravidla ovšem zmiňují i konkrétní „kontextuální výjimky“, kde výše jmenované standardy mají omezenou, nebo jinak upravenou platnost i vzhledem k širšímu společenskému kontextu. Jedná se o situace „Vysílání ze života“ a problematiku náhodných kolemjdoucích, „Plavání a pláže, koncerty a festivaly“ a problematiku plavek, „Body art“ a problematiku zakrytí bradavek, dále jsou zde takzvané „Změny kontextu“ kde se jedná o dočasnou toleranci nevhodného oděvu z důvodu změny charakteru společenského kontextu a prostředí, nakonec se zde objevují „Dodatečné výjimky“ zahrnující momentálně výjimku zahalení ženského poprsí v případě kojící ženy ve vysílání (Twitch.tv [nedatováno]b). Je rovněž dodáno, že kontextuální výjimky se vyvíjí v závislosti na vývoji a rozšiřování komunity platformy Twitch.tv (Twitch.tv [nedatováno]b). V tomto sdělení se opět objevuje řada kódů a jejich narativů. Vzhledem ke značně konkrétním standardům a požadavkům na oblékání můžeme pozorovat kódy *dozor* a *řízení shora* a obvyklý zastřešující kód *hierarchie*. Je dobré povšimnout si také soustředění se na téma celosvětové komunity Twitch.tv, kde je jako jedním z důvodů pro konstrukci těchto pravidel zmiňována právě její rozmanitost, což značí na kód *heterogenita*. Sdělení je dále doplněno narativem *kolektivita*, ta se objevuje v implicitním

---

⁶ Jedná se o aktivitu, kde si účastníci na sebe oblékají kostýmy postav z různých herních, literárních, či filmových žánrů a zároveň hrají a napodobují danou postavu.

předpokladu nutnosti rozpoznání určitého společenského kontextu tvůrcem obsahu i vzhledem ke konkretizovaným výjimkám v tomto kontextu. V úseku věnující se „kontextuálním výjimkám“ můžeme také pozorovat kód *spontánní vývoj*, neboť „kontextuální výjimky“ mají být upravovány a rozšiřovány v závislosti na podobě komunity Twitch.tv (Twitch.tv [nedatováno]b). Rovněž je zde možné identifikovat narativ kódu *plošný přístup*, a to díky poměrně jasně konkretizovaným pravidlům, standardům, a požadavkům vztahujícím se na uživatele celé platformy Twitch.tv. Můžeme zde v rámci celkového účelu sdělení spatřit i narativ *bezpečného projevu*. Jelikož jsou tato pravidla a účel spojovány v souvislosti s rozvojem a ochranou celosvětové komunity před „nevhodným obsahem“ (Twitch.tv [nedatováno]b), tak můžeme sledovat i výskyt kódu *morální přesvědčení*

Dále se doplňkový dokument věnuje samotným hrám, jejichž záznam a živé vysílání je jednou z hlavních forem uživatelské tvorby na platformě. Hry, které jsou primárně sexuálního charakteru, a které se na aspekty sexuálního podtextu výrazně zaměřují, jsou na platformě Twitch.tv zakázány a je k dispozici i úplný seznam her, které provozovatelé služby označili za nevhodné (Twitch.tv [nedatováno]b). Takzvaná „náhodná nahota“ ve hrách je povolena, pokud hra není na tuto tematiku bezprostředně zaměřena, streamer je ovšem povinen věnovat těmto částem hry jen nezbytné množství času, které mu dovolí pokračovat v postupu příběhem hry (Twitch.tv [nedatováno]b). Je zde také kategorie her hodnocená jako „pro dospělé“, povoleno je ovšem užít je při tvorbě uživatelského obsahu jen v cenzurované podobě (Twitch.tv [nedatováno]b). Zde se nám objevuje především kód *hierarchie*, neboť ve sdělení jsou především konstatována poskytovatelem hierarchicky určená pravidla. Implicitně zde můžeme identifikovat kód řízení shora, neboť tyto pravidla mohou být dále pasivním nástrojem směřování a profilování komunity. Stejně tak je zde implicitní kód narativu, reprezentující účel výše definovaných pravidel a tím je *bezpečnost projevu*.

Dále je v základních *Pokynech pro komunitu* velmi stručně zmíněno, že je zakázán jakýkoliv materiál a uživatelská tvorba, v níž se vyskytuje extrémní násilí, krvavé scény a jiná „brutální“ tematika (Twitch.tv 2020). Zde, neboť se jedná především o hierarchické nastavení pravidel provozovatelem služby, se objevuje především kód *hierarchie*.

V dokumentu se vyskytuje také připomínka, že se od uživatelů produkující obsah na platformě očekává zodpovědnost při popisování a označování své produkce podle jejich nejlepších znalostí a možností (Twitch.tv 2020). Úmyslně chybné označování a popis uživatelského obsahu je zakázán (Twitch.tv 2020). Ze sdělení nám vyplývá kód *samospráva*, protože činnost označování i popis obsahu je ponechán plně v rukou tvůrce obsahu. Také se zde objevuje narativ kódu *hierarchie*, opět z důvodu pravidel, která jsou snášena na uživatele provozovatelem služby. Tato pravidla zde konkrétně upravují samosprávnou činnost uživatele, a vymezují charakter, jakým má být samosprávné jednání vykonáváno.

4.3. Dotazníky pro streamery

Jak již bylo v kapitole věnující se konkrétní podobě analýzy zmíněno, dotazník byl rozeslán mezi šedesát českých streamerů vybraných podle nejvyšší sledovanosti. Dotazníky byly rozesílány především emailem a prostřednictvím příslušných sociálních sítí, nicméně i přes opakované rozeslání se podařilo získat od vzorkové jednotky pouze čtyři řádně vyplněné dotazníky, jejichž obsah bude po jednotlivých otázkách rozebrán v příslušných kódech.

V první otázce „Máte pocit, že Twitch.tv svými pravidly značně preferuje určité politické názory a zájmy některých společenských skupin na úkor jiných?“ se objevil ve dvou případech kód *rovný přístup* pojící se s kódem *neutralita přístupu*, a ve dvou případech protikladný kód *nerovný přístup*, který se pojil s výskytem kódu *morální směřování* (Příloha č. 1). V poměrně rozvedené odpovědi u jednoho z dotazníků se již daly identifikovat i kódy *nesouhlas/vzdor*,

autocenzura, restrikce, a do jisté míry i *podřízenost a neformální řád* (Příloha č. 1).

V odpovědích na druhou otázku „Máte pocit, že by Vám případné politické postoje a ideje Twitch.tv byly nedobrovolně vnucovány?“ mohl být identifikován ve všech čtyřech dotaznících kód *volnost* společně s kódem *vlastní jednání* (Příloha č. 1). V jednom případě je možné identifikovat kód *morální směřování*, který se váže k interpretaci jednání ze strany platformy Twitch.tv, ve zbylých třech dotaznících se pak vyskytuje opačný kód této dvojice, tedy *neutralita přístupu* (Příloha č. 1). Ve třech dotaznících se rovněž vyskytl kód *dobrovolnost*. V jednom dotazníku se také vyskytoval v rámci odpovědi i kód *neutralita* pojící se v rámci kódování s postojem a motivacemi streamera (Příloha č. 1).

Třetí otázka dotazníku zní „Souhlasíte s nutností dodržování určitého slovníku a politicky korektního chování v určitých situacích? Pokud ano, kdy a proč?“ (Příloha č. 1). Zde se nám v odpovědích vyskytl ve třech případech kód *souhlas/následování* kontrastní vůči jedné odpovědi, kde se vyskytl naopak kód *nesouhlas/vzdor* propojený s kódem *nátlak* (Příloha č. 1). Ve všech odpovědích byl obsažen kód *autocenzura a restrikce* (Příloha č. 1). Ve třech případech pak byl identifikován narativ kódu *morální směřování* platformy Twitch.tv (Příloha č. 1).

V rámci čtvrté otázky, „Víte o slovech, která vyloženě nesmíte, nebo byste neměl používat při tvorbě svého obsahu? [...]“ se ve všech případech daly identifikovat kódy *autocenzura a restrikce* (Příloha č. 1). Ve dvou případech pak byla patrná přítomnost kódu *morální směřování* platformy (Příloha č. 1). V rámci odpovědi u jednoho streamera se dále dal identifikovat kód *souhlas/následování*, který by se dal dát do kontrastu s kódy *nátlak a nesouhlas/vzdor*, tyto kódy se naproti tomu vyskytly u odpovědi jiného streamera (Příloha č. 1).

Pátou otázkou je „Vybral jste si Twitch.tv především kvůli jeho dominantnímu postavení na trhu v rámci streamovacích služeb, nebo Vás k volbě dovedly i jiné preference?“ (Příloha č. 1). V odpovědích na tuto otázku se ve třech případech

objevil kód *preference z monopolních důvodů* v kontrastu vůči jednomu výskytu opačného kódu, tedy *preference z nemonopolních důvodů*, který v tomto konkrétním případě je vázán dále k implicitnímu kódu *inkluzivita* (Příloha č. 1). Kód *inkluzivita* se nezávisle na této vazbě objevil i u odpovědi jiného streamera. Ve třech odpovědích je znatelný i výskyt kódu *finanční zisk* vztahující se k motivaci jednání u streamerů (Příloha č. 1). U zbývajících dotazníků v rámci motivace jednání streamera lze identifikovat kód *neutralita* (Příloha č. 1).

Šestá otázka zní „Označil byste Vaši spolupráci s platformou Twitch.tv za rovnocenné partnerství?“ (Příloha č. 1). Zde se nám objevuje ve třech odpovědích velmi explicitně kód *podřízenost*, které jsou opět v opozici s odpovědí jednoho streamera, kde byl pro změnu identifikován kód *rovnocennost* s implicitní návazností na kód *dobrovolnost* (Příloha č. 1). V rámci dvou odpovědí se vyskytují i další kódy, které se velmi liší v závislosti na streamerovi. V jednom případě se jedná o kód *souhlas/následování* a v druhém případě se jedná o výskyt kódů *nerovný přístup*, *restrikce*, a motivační kód jednání u streamera – *finanční zisk* (Příloha č. 1).

U odpovědí na otázku „Při Vaší spolupráci s platformou Twitch.tv, jste občas nucen dělat kompromisy, případně přizpůsobovat vaše fungování platformě způsobem, který se Vám nejeví jako zrovna ideální?“ se ve všech případech objevily kódy *spontánnost projevu* a *volnost* (Příloha č. 1). Ve třech případech byl pak identifikován kód *dobrovolnost*, který byl v jednom případě dále související s vyskytujícími se kódy *souhlas/následování* a *morální přesvědčení* (Příloha č. 1). V kontrastu s tím se u jedné z odpovědí vyskytl kód *nátlak* v přímé návaznosti na dále identifikované kódy *nesouhlas/vzdor*, *vlastní jednání*, *finanční zisk* a *morální přesvědčení* (Příloha č. 1).

Osmá otázka, „Máte výhrady k současnému znění *Pravidel užití služeb* Twitch.tv? [...]“, přinesla odpovědi, v nichž se ve dvou ve dvou případech promítl kód *nesouhlas/vzdor* ve spojitosti s kódem *neformální řád* (Příloha č. 1). V rámci výše zmíněné dvojice odpovědí pak v jednom případě byl dále zaznamenán výskyt kódu *nerovný přístup*, a u druhého případu pro změnu kódy

autocenzura, *restrikce* a do jisté míry i *podřízenost* (Příloha č. 1). U zbylých dvou odpovědí pak byl identifikován kód *dobrovolnost*, ten byl v jednom případě doplněn kódem *souhlas/následování* a ve druhém případě kódy *spontánní projev* a *volnost* (Příloha č. 1).

V odpovědích na devátou otázku, tedy „Máte výhrady k současnému znění *Pokynů pro komunitu Twitch.tv?* [...]“, můžeme ve dvou případech pozorovat kód *dobrovolnost*. Kód *souhlas/následování* se nám rovněž objevuje ve dvou odpovědích a je v jednom případě s výše zmíněným kódem *dobrovolnost* provázán (Příloha č. 1). Ve dvou odpovědích se pak také objevují narativy kódů *spontánnost projevu* a *volnost*. Výše zmíněný výskyt kódů pokrývá celkově tři odpovědi, u čtvrté odpovědi se setkáváme s naprosto odlišným souborem identifikovaných kódů (Příloha č. 1). Jedná se o kód *nesouhlas/vzdor* navazující na kódy *nerovný přístup*, *autocenzura*, *restrikce* a *neformální řád* (Příloha č. 1). Implicitně bychom v tomto narativním sdělení mohli identifikovat také kód *podřízenost* (Příloha č. 1).

U desáté otázky, „Jste si vědom určitých konvencí a požadavků na další úpravu Vámi vytvářeného obsahu a jednání se službou Twitch.tv, které by nějak přesahovaly rámec smluvních podmínek a závazných dokumentů?“ byl zaznamenán především kód *formální řád*, a to ve třech případech, kdy v jednom z těchto případů byl doplněn o narativ kódu *vlastní jednání* (Příloha č. 1). U zbývajících odpovědí byl v porovnání s tím naopak zaznamenán kód *neformální řád* s navazujícími kódy *nátlak*, *restrikce* a spíše implicitním kódem *podřízenost* (Příloha č. 1).

Jedenáctá otázka zní „Řekl byste, že podmínky Twitch.tv, upravující tvořený obsah, ovlivnily Vaše chování a názory i mimo platformu Twitch.tv? [...]“ (Příloha č. 1). Zde se nám ve třech odpovědích objevuje velmi explicitně kód *vlastní jednání*, který koresponduje v jedné z odpovědí i s kódem *formální řád*, poukazující na omezené pravomoci a možnosti platformy Twitch.tv (Příloha č. 1). V jedné z odpovědí se však objevuje odlišný kód, *vliv*, na který navazuje od ostatních odpovědí odlišná narativní soustava sestávající se z kódů *dobrovolnost*,

souhlas/následování, *morální přesvědčení* vztahujícího se ke streamerovi a kódu *morální směřování* vztahujícího se pro změnu ke streamerově interpretaci jednání Twitch.tv (Příloha č. 1).

Poslední otázkou je „Umíte si představit situaci, kdy byste v případě zavedení určitých požadavků na úpravu Vašeho obsahu přikročil k ukončení partnerství se službou Twitch.tv? [...]“ (Příloha č. 1). U jedné z odpovědí se objevil pouze kód *souhlas/následování*, neboť si streamer v tomto případě nedovedl představit žádnou situaci, která by vedla k ukončení jeho spolupráce s platformou (Příloha č. 1). Ve všech třech zbylých případech se daly identifikovat kódy *morální přesvědčení* u motivů jednání streamera a *volnost* (Příloha č. 1). Ve dvou z těchto odpovědí se pak dále objevily i narativy kódů *dobrovolnost* a *spontánnost projevu* (Příloha č. 1). U těchto odpovědí pak v jednom případě byl dále identifikován kód *finanční zisk*, opět coby motiv jednání streamera (Příloha č. 1). V druhém případě to byl pro změnu kód *morální směřování*, tedy kód vztahující se ke streamerově interpretaci jednání platformy Twitch.tv (Příloha č. 1).

4.4. Vyhodnocení analýzy – reinterpretace narativů

Zbývá již souhrnně reinterpretovat narativ vyplývající z dokumentů služby Twitch.tv a výpovědí streamerů. Z dokumentů Twitch.tv poměrně transparentně vyplývá především prostřednictvím kódů *dozor*, *hierarchie* a *řízení shora*, že společnost Twitch a správci její platformy jsou bezprostřední nositelé a upravitelé podmínek a regulací (Twitch.tv 2019; Twitch.tv 2020). Streamer zde vstupuje podle formálních dokumentů do tržního vztahu dobrovolně (Twitch.tv 2019).

Percepce komunity Twitch.tv byla sledována především kódy *homogenita* a *heterogenita*, zde data poukazují na to, že komunita je společností Twitch vnímána spíše heterogenně a rozmanitě, nicméně s pokrytím po celém světě (např. Twitch.tv 2019; Twitch 2020). Z důvodů této rozmanitosti se tak snaží společnost Twitch formou zákazů, nařízení, a pravidel, sladit zájmy a přijatelnou

formu obsahu do té míry, aby nebyla narušována integrita této komunity. Tento narativ značně zapadá do tématu politické korektnosti. Především prostřednictvím kódů *inkluzivita* a *exkluzivita* analýza vysledovala, že svou aktivitou na platformě se společnost Twitch snaží maximalizovat celkovou inkluzivitu své platformy pro skupiny a jedince. Inkluze je maximalizována exkluzí určitého obsahu a jedinců, či skupin, které jsou vyhodnoceny jako ohrožení pro integritu uživatelské základny, respektive komunity (Twitch.tv 2020; Twitch.tv [nedatováno]a). Především kód *bezpečnost projevu* za různého výskytu pomocných kódů pak identifikoval v souladu s politickou korektností jdoucí konstrukt pravidel, která mají sloužit jako hlavní podklad jednání pro výše zmíněnou maximalizaci inkluze v rámci heterogenní komunity. Tato pravidla regulují obsah na základě zákonů streamerovy země, dále zakazují rozmanité možnosti agresivního, útočného, násilného a jinak nenávistného vystupování a reálného jednání vůči jedincům i skupinám vyskytující se na platformě i mimo ni (např. Twitch.tv 2019; Twitch.tv 2020). Podobně je pak pohlíženo na sexuální obsah, kdy je z uživatelského obsahu vyloučen obsah sexuálního charakteru, jedná se o jakoukoliv formu nahoty, sexuálního styku a jiného explicitního, ale také sugestivního sexuálního chování (Twitch.tv 2020; Twitch.tv [nedatováno]b). Rovněž jsou velmi jasně konkretizována i pravidla oblékání samotných streamerů (Twitch.tv [nedatováno]b). Tato pravidla jsou především významným nástrojem pro ochranu identit a kulturně rozdílných percepce společenské reality vyskytující se v heterogenní komunitě Twitch.tv. Především s dodatečnou pomocí kódu *individuální přístup* a *dozor* se dále podařilo identifikovat narativ sdělující, že společnost Twitch přistupuje k vyhodnocování porušení pravidel týkajících se uživatelského obsahu individuálně (např. Twitch.tv 2020). Je dobré dodat, že společnost Twitch dle formálních pravidel trestá uživatele své služby za porušení pravidel i mimo platformu Twitch.tv (Twitch.tv 2020). Stejně tak se společnost i zříká odpovědnosti, pokud se jí v určitých případech nepodaří vydržovat ustanovená pravidla (Twitch.tv 2019).

V rámci motivů pro jednání Twitch.tv byl prostřednictvím kódu *finanční zisk* identifikován narativ poskytování služeb a know-how, nakládání s uživatelským obsahem, a to především pro potřeby reklamy a prezentace (např. Twitch.tv 2019). V rámci kódu *neutralita* jsme mohli postřehnout narativ distancování se společnosti Twitch od uživatelské tvorby a celkový narativ ochrany svého majetku, know-how, a případně i „dobrého jména“ (Twitch 2019). Kód *neutralita* rovněž významně pomohl identifikovat distanc od politických témat, kde společnost Twitch odmítá jejich financování (Twitch.tv 2019). Nicméně politické debaty jako takové nejsou z obsahu nijak zakázány ani vyloučeny dokud sledují, mimo jiné i politicky korektní, pravidla a standardy stanovené pro uživatelský obsah (Twitch.tv 2019). V tomto případě je možné vysledovat u Twitch.tv záměr rozvoje různých společenských identit na základě politického přesvědčení společně se snahou o dosažení jejich vzájemné tolerance, minimalizace agresivního, či jinak útočného vymezování a bez možnosti jednostranné politicky motivované finanční podpory. U kódů *morální přesvědčení* se jedná především o deklarovanou snahu vytvoření *vzkrvétající komunity, pozitivního prostředí a rozmanité komunity* (např. Twitch.tv 2020). Zde rovněž můžeme postřehnout možnost rámovat a interpretovat morální přesvědčení Twitch.tv jako směřující k politické korektnosti.

Zejména kódy *samospráva, individualita, spontánní vývoj a individuální přístup* identifikovaly narativ snahy značného přizpůsobení funkcí, možností, a celkových služeb platformy Twitch.tv na základě individuálních preferencí a možností uživatelů, ve stejné míře tyto a další pomocné kódy identifikovaly silný narativ odpovědnosti uživatelů za své činy a jednání (např. Twitch 2019). Dalším narativem, který odhaloval především kód *individuální přístup*, je sdělení, že společnost Twitch má formální možnosti udělování mnohých výjimek na základě vlastního zvážení (Twitch 2019; Twitch.tv 2020). Tento narativ nám může otevírat otázku, zda tato skutečnost podporuje nerovnosti, či zda pomáhá přizpůsobit platformu jejím uživatelům v míře, která je nadstandardní a plošně stanovenými pravidly jen těžko řešitelná. Dobrým případem takového

přízpůsobení, které do jisté míry sleduje i *morální přesvědčení* a tendence směrem k aktivitám politické korektnosti společnosti Twitch.tv jsou možnosti výjimky zakázaného obsahu v případě, že jde o vzdělávací aktivitu na toto téma (Twitch.tv [nedatováno]a; Twitch.tv [nedatováno]b).

Reinterpretovaný narativ v případě streamerů nám ukazuje smíšený pohled na to, zda platforma Twitch.tv preferuje určité politické myšlenky a zájmy určitých skupin (Příloha č. 1). Polovina dotázaných se vyjádřila, že jim nepřipadá, že by nějaká preference byla citelná a jednání společnosti Twitch tak má být *neutrální* (Příloha č. 1). Naopak druhá polovina potvrdila, že pociťuje určité *morální směřování* platformy (Příloha č. 1). Nicméně všichni dotázaní tvrdí, že se necítí být pod nátlakem, nebo že by jim názory a postoje platformy byly jakýmkoliv způsobem nedobrovolně vnucovány (Příloha č. 1). Stejně tak se streameři zpravidla necítí být značně nuceni k úpravě svého obsahu, či jednání tak, aby bylo dosaženo kompromisu, který jim zcela nevyhovuje (Příloha č. 1). Naopak označují své činy jako *dobrovolné* a na základě *vlastního jednání*, resp. úsudku (Příloha č. 1). Všichni streameři několikrát, ať už explicitně či implicitně, zmínili a potvrdili, že fenomén autocenzury a kontroly obsahu na platformě skutečně působí, a to v souladu s politicky korektním směřováním (Příloha č. 1). Většina streamerů vyjádřila *souhlas/směřování* vůči tomuto postupu a nevidí ho jako zásah do vlastních svobod, až na jeden případ, kde se streamer naopak vyjádřil prostřednictvím kódu *nesouhlas/vzdor*, a to poměrně jasně (Příloha č. 1). Většina streamerů rovněž nevnímá, že by zde byly požadavky Twitch.tv na uživatele, které by vedly nad rámec *formálního řádu*, opět až na jeden případ, který naznačuje opak společně s kritikou společnosti Twitch z důvodů *nátlaku* a *restrikce* (Příloha č. 1). Dále se streameři necítí být podmínkami a jednáním Twitch.tv nějak ovlivňováni a zmiňují, že jde o jejich *vlastní jednání*, pouze jeden případ připouští *vliv* platformy Twitch.tv na vlastní chování, ale vyjadřuje se k němu souhlasně a je jím vnímán jako žádoucí (Příloha č. 1). Ohledně preference platformy se u streamerů většinově ukázal kód *preference z monopolních důvodů*, tedy z důvodů výhodného tržního postavení,

institucionálního rozsahu a *finančního zisku* (Příloha č. 1). Pouze jeden dotázaný zmínil *preferenci z nemonopolních důvodů*, které se daly rozvést přímo kódem *inkluzivita*, kdy se jednalo o náklonnost vůči Twitch.tv právě z důvodů otevřené komunity (Příloha č. 1). V otázce percepce postavení v rámci tržního vztahu se ukazuje, že streameři se, až na jednoho dotazovaného, nevidí jako *rovnocenní*, nýbrž jako *podřízení* partneri (Příloha č. 1). Toto postavení je chápáno jako přirozené a samotná nerovnost tak není jimi vnímána negativně. Ohledně formálních ustanovení, konkrétně v případě *Pravidel užití služby* panují na základě dat z dotazníků smíšené názory. Polovina dotázaných souhlasí a nemá zvláštní výhrady, druhá polovina upozorňuje na různý výklad a jistou *neformálnost řádu*, která se dále projevuje *nerovným přístupem* ze strany správců platformy, nebo samotnými požadavky na *autocenzuru* (Příloha č. 1). Na to navazující *Pokyny pro komunitu* jsou v dotaznících přijímány o poznání lépe, kdy vyložený *nesouhlas/vzdor* vyjádřil pouze jeden dotázaný (Příloha č. 1). Nutné je však poznamenat, že někteří dotázaní přiznali mezery ve své informovanosti (Příloha č. 1). Nakonec, streameři by podle dat vyextrahovaných z dotazníků ukončili spolupráci s platformou, pokud by cítili, že jednání společnosti Twitch.tv jde zásadně proti jejich vlastnímu *morálnímu přesvědčení* a pocitu *volnosti* (Příloha č. 1). Konkrétně byly i zmíněny důvody zásadně potlačující *dobrovolnost* jejich jednání a *spontánnost projevu* (Příloha č. 1). *Finanční zisk* jako zásadní důvod pro ukončení spolupráce s Twitch.tv byl dodatečně zmíněn jen v jednom případě, a dále jen jediný streamer si nedokázal představit situaci, ve které by spolupráci s Twitch.tv ukončil (Příloha č. 1).

Závěr

Nyní přichází na řadu vyhodnocení výzkumných otázek na základě reinterpretovaných narativů obou stran tržní směny. V návaznosti na to jsou probrány nedostatky a problémy samotného výzkumu a také zhodnoceny poznatky v širším kontextu a perspektivách pro možný návazný výzkum.

První otázkou je, zda se v rámci platformy Twitch.tv jedná o katalaktický vztah vzhledem ke streamerům, coby aktivním uživatelům, která je doplněna o dodatkovou otázku, zda je možné a metodologicky vypátratelné jak v rámci předpokladů rakouské školy dochází k případům filtrace obsahu na trzích s předpoklady pro rozvoj katalaktických vztahů, tedy i v případě platformy Twitch.tv. Pokud se jedná o první část otázky, tedy zda se jedná skutečně o katalaktický vztah, pak musíme zvážit především samotnou dobrovolnost vzájemného tržního vztahu (např. Rothbard 2011: 107). Když se podíváme do reinterpretace narativu ze strany platformy Twitch.tv, tak zde máme jasné sdělení, tedy že se jedná o společnost Twitch poskytovanou službu, na kterou streameré přistupují zcela dobrovolně a z vlastní vůle, jsou tedy, řečí užitého kódování, především *samosprávní* (např. Twitch.tv 2019). V tomto ohledu, když shrneme výpověď streamerů, tak ti se v dotaznicích rovněž povětšinou vyjadřovali, že jejich akce podle nich samých vycházejí z jejich *vlastního jednání* a *dobrovolnosti*, nehledě na to, že někteří dotazovaní pocítují tendence společnosti Twitch podporovat určité politické myšlenky a společenské skupiny a jsou si vědomi v určitých případech *autocenzury* a *restrikce*, ke kterým se někteří vyjádřili i nesouhlasně (Příloha č. 1). Co by ovšem mohlo celou situaci zkomplikovat v odpovědi na to, zda se jedná o katalaktický vztah, je naznačující monopolní postavení Twitch.tv na trhu streamingových služeb. Zde streameré odpovídali, až na jednu výjimku, že se jedná z jejich strany o *preferenci z monopolních důvodů* a byl zmiňován jako motiv *finanční zisk* (Příloha č. 1). Tato situace nás vede k tázání se, zda *dobrovolnost*, ať už třeba nevědomě z pohledu spotřebitele, nemůže zásadním způsobem být ohrožena právě

omezením možností výběru tržních nástrojů, služeb, a produktů na trhu z důvodu funkce monopolu. Tato úvaha je však zpětně napadána další výpovědí streamerů, kteří když byli tázáni na potenciální možnosti a příčiny ukončení spolupráce s platformou Twitch.tv, tak uvedli, že převážně na základě vlastního *morálního přesvědčení* v případě přílišné *regulace* a dalších zásahů do jejich jednání by skutečně přestali s platformou Twitch.tv spolupracovat (Příloha č. 1). Pokud se tedy budeme řídit především empirickými daty poskytnutými kvalitativní obsahovou analýzou, tak i nehledě na jistá místa nabízející další filozofickou úvahu, je naznačováno, že o katalaktický vztah se skutečně jednat může. Výše zmíněnou doplňkovou otázkou je, zda je možné v rámci předpokladů rakouské školy nazírat na filtraci obsahu na současných trzích, jež mají předpoklady pro rozvoj katalaktických vztahů. Na tuto otázku nám data v obsahové analýze poukazují na to, že filtrace obsahu, která v mnoha případech vychází z postupů, které můžeme označit jako politicky korektní, je prováděna, stejně jako fenomén politické korektnosti samotný, z důvodu maximalizace společenské inkluze prostřednictvím *dozoru, řízení shora, hierarchického* postavení a prostřednictvím *individuálního přístupu*, který se sice opírá o stanovená *hierarchická* pravidla, ale výsledek přístupu se může v závislosti na subjektu a situaci lišit (např. Twitch.tv [nedatováno]a; Twitch.tv [nedatováno]b). V případě Twitch.tv se jedná o proces inkluze u komunity vnímané jako *heterogenní* a s celosvětovým pokrytím (např. Twitch.tv 2020). Ačkoli se s tímto narativem spojuje především kód *morálního přesvědčení*, tak zde existuje i návaznost na *finanční zisk*, neboť samotný růst komunity na principu inkluze zvyšuje potenciální publikum a výdělků. Tato agregace poptávky je pak z pohledu, nejen Rothbardovy, katalaxe se zapojením 4. subsidiárního axiomu zcela pochopitelná (např. Rothbard 2011: 107). Z pohledu streamerů je v několika případech *inkluzivita* vnímána velmi pozitivně a nehledě na kritiku výše zmíněných agregačních a politicky korektních nástrojů platformy se zdá, že agregace nedosahuje ani zdaleka takového *nátlaku*, který by vedl k narušení katalaktické vztažnosti (Příloha č. 1).

Poslední výzkumná otázka se snaží odpovědět na to, zda je možné vzhledem k naznačující monopolizaci, případně oligopolu, katalakticky zprostředkovat požadavky koncových konzumentů. Tato otázka je spíše zastřešujícího charakteru, snažící se shrnout poznání pramenící z výzkumu. Kdybychom ji brali doslovně a vztáhli ji na všechny poptávající se na trhu vůči platformě Twitch.tv, tak je až statisticky nemožné, aby katalaxe ve všech případech proběhla. Jak vyplývá z dokumentů Twitch.tv, část poptávajících se stane subjektem *exkluze* z důvodu charakteru jejich poptávky, která je vzhledem k politicky korektní maximalizaci inkluze nepřijatelná (např. Twitch.tv 2020). To ovšem nic nemění na tom, že i přes naznačující monopolní postavení se na základě kódů jako jsou *dobrovolnost, vlastní jednání* apod. v dotaznících ukazuje, že dochází ke katalaxi u jedinců, kteří nejsou vyhodnoceni jako hrozba pro komunitu (Příloha č. 1). Jakožto zastřešující otázka se dá tedy okomentovat odpovědí, že podle empirických dat analýzy je, pravděpodobně monopolizující, Twitch.tv schopen katalakticky zprostředkovat požadavky koncových konzumentů, kteří nejsou v rozporu s procesem maximalizace inkluze. Maximalizace inkluze má normativně-agregační charakter, který vychází z politické korektnosti, ten je znatelný i ve výpovědích jednotlivých streamerů ze kterých vyplývá, že platforma Twitch.tv je citlivá konkrétně na témata homofobie, rasismu, či problematiku určitých společenských skupin a menšin (Příloha č. 1). Také právě díky výše popisovanému normativně-agregačnímu charakteru platforma Twitch.tv není schopna zprostředkovat stav jakési „univerzální“ katalaxe, tedy uspokojit poptávku nehlédě na to o jakého poptávajícího jedince, či instituci, se jedná.

Výše uvedené odpovědi na výzkumné otázky tak spíše popírají a vyvracejí prvotně vznesené teze. Pro připomenutí, jedná se o tezi, že mezi streamery, případně uživateli, a společností Twitch nedochází ke katalaktickému vztahu. Dále se jedná o tezi, že streameréři jsou vyloženě tlačeni do situace nutnosti se podříditi pravidlům Twitch.tv z důvodu nedostatku možností na trhu a monopolistického nátlaku. Celkový cíl práce je prozkoumání současných

metodologických možností rakouské ekonomické školy, tedy schopnost nazírat a rozumět společenskopolitickým jevům, mimo jiné i politické korektnosti a maximalizaci inkluze, na nových a státem málo regulovaných trzích. Zde se ukazuje, že logika praxeologie, a z toho vycházející katalaxe, je do značné míry stále možná a relevantní pro vysvětlení jevů na nových, státem málo regulovaných, trzích, minimálně tedy v případě tržních vztahů zahrnujících zde výraznou streamingovou platformu Twitch.tv.

V posledních větách je rovněž důležité neopomenout pozorované nedostatky výzkumu a další možnosti návazného výzkumu na danou tematiku. Jako hlavní a zásadní nedostatek je možné zmínit především objem dat získaný z dotazníků, zde bylo očekáváno, že odpoví více z dotazovaných respondentů. Nicméně i přes poměrně intenzivní snahu získat co nejvíce respondentů se zdařilo získat plně vyplněný dotazník jen od čtyř streamerů. Další částečný problém je spatřován v možná až příliš rozvětveném kódování, kdy toto kódování sice díky své rozvětvenosti poskytovalo možnosti zaznamenání většího objemu dat pro výzkum, nicméně sebou také neslo časté duplicity a překrývání se kódů navzájem, což místy může způsobovat značnou netransparentnost, zmatek, a celkově přitěžovat pochopení celé analýzy samotným čtenářům. Ohledně možností dalšího přímo navazujícího výzkumu je možné spatřit potenciál především v detailnějším a širším studování spotřebitelského, případně uživatelského, chování v souvislosti s celkovým sledováním subjektů podnikajících činnosti maximalizující politicky korektní inkluzi u spotřebitelské základny na nově vznikajících a státem málo regulovaných trzích. Zde je tedy myšleno rozšíření studie o další tržní subjekty a zkoumání obdobných možností katalaxe, které z tohoto výzkumu rozhodně nemusí nabývat na univerzální platnosti, aktuálnosti a adekvátnosti v rámci vysvětlení tržních vztahů na nových a státem málo regulovaných trzích, neboť celá institucionální struktura platformy Twitch.tv, její další přístup k uživatelům a komunitě, může být velmi odlišná v porovnání s jinými společnostmi a službami. U tržních subjektů a komunit, jež jsou formovány, udržovány a regulovány na základě odlišných

agregačních principů a postupů společenské inkluze než je tomu v případě platformy Twitch.tv, je možné dojít k rozdílným zjištěním, a je tedy možné, že návazné případové studie by zde i potvrdily výše vyjádřené teze. Pokud návazné případové studie na obdobné téma objeví odchylky od katalaktických vztažností, je možná jejich komparace s touto prací a díky tomu i další výzkum samotné příčinnosti těchto odchylek a přiblížení se tak dále poznání společenské, politické, i ekonomické reality v kontextu katalaktických vztažností na současných, státem málo regulovaných, trzích.

Seznam literatury a pramenů

Armentano, Dominick (1988). Rothbardian Monopoly Theory and Antitrust Policy. In: Block, Walter – Rockwell, Llewellyn Jr., *Man, Economy, and Liberty: Essays in Honor of Murray N. Rothbard* (Auburn: Ludwig von Mises Institute), s. 3–12.

Arnold, Roger (1988). Prisoner's Dilemma, Transaction Costs, and Rothbard. In: Block, Walter – Rockwell, Llewellyn Jr., *Man, Economy, and Liberty: Essays in Honor of Murray N. Rothbard* (Auburn: Ludwig von Mises Institute), s. 12–24.

Glaze, Virginia (2019). The 10 most controversial Twitch bans of all time. *Dexerto.com* 17. 10. 2019 (<https://www.dexerto.com/entertainment/top-10-most-controversial-twitch-bans-all-time-1103417>, 1. 3. 2020).

Hájek, Martin (2014). *Čtenář a stroj* (Praha: Sociologické nakladatelství SLON).

Hoppe, Hans-Hermann (1988). From the Economics of Laissez Faire to the Ethics of Libertarianism. In: Block, Walter – Rockwell, Llewellyn Jr., *Man, Economy, and Liberty: Essays in Honor of Murray N. Rothbard* (Auburn: Ludwig von Mises Institute), s. 56–76.

Kirzner, Israel (1988). Welfare Economics: A Modern Austrian Perspective. In: Block, Walter – Rockwell, Llewellyn Jr., *Man, Economy, and Liberty: Essays in Honor of Murray N. Rothbard* (Auburn: Ludwig von Mises Institute), s. 77–88.

Knott, Adam (2015). *Praxeology and the Rothbardians*. (https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2584806, 1. 3. 2020).

Krippendorff, Klaus (2004). *Content Analysis – An Introduction to Its Methodology* (Thousand Oaks: SAGE Publications).

Marsh, David – Stoker, Gerry (2010). *Theory and Methods in Political Science* (New York: Palgrave Macmillan).

Mises, Ludwig von (1933). *Grundprobleme der Nationalökonomie* (http://docs.mises.de/Mises/Mises_Grundprobleme.pdf, 1. 3. 2020).

Osterfeld, David (1988). Caste and Class: The Rothbardian View of Governments and Markets In: Block, Walter – Rockwell, Llewellyn Jr., *Man, Economy, and Liberty: Essays in Honor of Murray N. Rothbard* (Auburn: Ludwig von Mises Institute), s. 283–328.

Richman, Sheldon (1988). Commentator on Our Times: A Quest for the Historical Rothbard. In: Block, Walter – Rockwell, Llewellyn Jr., *Man, Economy, and Liberty: Essays in Honor of Murray N. Rothbard* (Auburn: Ludwig von Mises Institute), s. 352–379.

Rockwell, Llewellyn Jr. (1988). Three National Treasures: Hazlitt, Hutt and Rothbard. In: Block, Walter – Rockwell, Llewellyn Jr., *Man, Economy, and Liberty: Essays in Honor of Murray N. Rothbard* (Auburn: Ludwig von Mises Institute), s. 139–150.

Rothbard, Murray (2006). *For a New Liberty* (Auburn: Ludwig von Mises Institute).

Rothbard, Murray (1998). *The Ethics of Liberty* (New York: New York University Press).

Rothbard, Murray (2009). *Man, Economy and State with Power and Market* (Auburn: Ludwig von Mises Institute).

Rothbard, Murray (2011). *Economic Controversies* (Auburn: Ludwig von Mises Institute).

Skousen, Mark (1988). Murray Rothbard as Investment Advisor. In: Block, Walter – Rockwell, Llewellyn Jr., *Man, Economy, and Liberty: Essays in Honor of Murray N. Rothbard* (Auburn: Ludwig von Mises Institute), s. 151–174.

Twitch.tv (2019). *Terms of Service* (<https://www.twitch.tv/p/cs-cz/legal/terms-of-service/>, 2. 3. 2019).

Twitch.tv (2020). *Community Guidelines* (<https://www.twitch.tv/p/cs-cz/legal/community-guidelines/>, 5. 5. 2019).

Twitch.tv ([nedatováno]a). *Nenávistné chování a obtěžování*. (<https://www.twitch.tv/p/cs-cz/legal/community-guidelines/harassment/>, 5. 5. 2020).

Twitch.tv ([nedatováno]b). *Nahota, pornografie, a další sexuální obsah* (<https://www.twitch.tv/p/cs-cz/legal/community-guidelines/sexualcontent/>, 5. 5. 2020).

Uyl, Den, Douglas (1988). Freedom and Virtue Revisited. In: Block, Walter – Rockwell, Llewellyn Jr., *Man, Economy, and Liberty: Essays in Honor of Murray N. Rothbard* (Auburn: Ludwig von Mises Institute), s. 195–214.

Resumé

The main goal of this thesis is to validate the possibilities of praxeology, specifically the catallactics, to interpret and explain social-political phenomena, especially political correctness on the new markets, which is poorly regulated by the nation-states using the method of content analysis. Praxeology is the methodology of the Austrian school of economic thought as the market environment is chosen the internet, which is poorly regulated by the nation-states. The main subject of research is the streaming platform of Twitch.tv, which indicates a monopolizing position on its segment of the market.

The thesis is divided into several sections. The first section explains the theory of praxeology. The second chapter is focused on the so-called Fundamental axiom, which is critical for understanding the methodology as a whole. Afterward, there are additional subsidiary axioms presented, which are used along with the fundamental axiom in specific cases of economic analysis. The next chapter explains the optics of the chosen analysis describing methodological individualism inspired by Max Weber. The last three chapters are displaying the characteristics of research data produced by praxeology, research methods and practices, and last but not least, principles of value neutrality and role of ethics within the praxeology.

In the next section, the relationship between research design and the theory of praxeology is explained. There is also the author's short critical philosophical reflection, which should help the reader to understand the context of the author and his content analysis. The second part of this section is focused on explaining the used method of content analysis and its code structure.

The third section is devoted to the content analysis itself. There are two analyzed datasets. The first dataset consists of formal documents published by the Twitch.tv. The second dataset is formed from streamer's answers (the content creators cooperating with Twitch.tv on the market), which were gathered by a structured questionnaire. After the analysis of two datasets, the content analysis

is evaluated, and the narrative of the two market subjects is reinterpreted. Then it is used in order to answer the main questions of the research about the ability of praxeology and catallactics in order to be used for understanding and interpreting the social-political phenomena on the emerging and by nation-states poorly regulated markets.

In this thesis, despite the author's opposite expectations, it was shown that praxeology and mainly the catallactics could be used to explain social-political phenomena on the emerging markets, which are poorly regulated by the nation-states.

Přílohy

Příloha č. 1 – dotazníky

Dotazník č. 1

1. Máte pocit, že Twitch.tv svými pravidly značně preferuje určité politické názory a zájmy některých společenských skupin na úkor jiných?

Odpověď:

Není tajemstvím, že Twitch má zkonstruovaná pravidla „Terms of Service“, dále TOS, která se dají pomyslně zařadit do levicovějšího smýšlení zakazováním nedefinovaných „projevů nenávisti“ a „ochrany jistých skupin“ populace. V praxi to můžeme pozorovat v případě tzv. Twitch THOTS skandálu, kde Twitch mává rukou nad dívkami, které se obnažují během jejich vysílání a jakmile na tuto problematiku někteří uživatelé upozornili, tradiční označení „sexismu“ a „mysoginie“ znělo internetem. Taktéž jste riskovali ban na síti, pokud jste na svých streamech tyto „lehce oděné“ dívky kritizovali. A v mém osobním případě jsem obdržel sedmidenní ban za jednu epizodu mých LIVE zpráv, kde jsem pro-marxistické stávkující studenty Univerzity Karlovy několikrát na záznamu označil slovem „faggot“, což do ENG přeložíte jako „buzerant“. Samozřejmě jsem neměl na mysli jejich sexuální orientaci, ale jejich ubohý, vychrtlý, našampónovaný vzhled v kombinaci s transparenty opěvující Che Guevaru a Karla Marxe. Ale použil jsem zakázané slovo a tak bylo vykonáno. A takových slov je více. A systém zakázaných slov není něco, co bych podporoval v monopolní streamovací platformě.

2. Máte pocit, že by Vám případné politické postoje a ideje Twitch.tv byly nedobrovolně vnucovány?

Odpověď:

Minimálně. Bude to tím, že se soustředím přímo na práci a komunikace s Twitch podporou je minimální a při ní se řeší pouze technické věci. Všímám si akorát pravidelných rádo by oslav Gay Pride a Black History Month.

3. Souhlasíte s nutností dodržování určitého slovníku a politicky korektního chování v určitých situacích? Pokud ano, tak kdy a proč?

Odpověď:

Já sám, jak jsem zmínil, jsem plně proti jakémukoli systému zakázaných slov, nebo výrazů. Na této planetě je tolik kultur, že jakékoli slovo může znamenat nějakou sprostotu rovnou v několika jazycích. A aby existovala nějaká povolání, která se budou zaměřovat na regulaci jazyku... neslýchaný bolševismus. Normální člověk ví, co se v jaké situaci hodí a nehodí. Streaming, televize, videa, média obecně jsou určena pro konzumování. A dnes si každý cíleně vyhledává, co chce sledovat. A kdykoli se komukoli něco nelíbí, je jeden klik od vypnutí nechtěného obsahu. The end.

4. Víte o slovech, která vyloženě nesmíte, nebo byste neměl používat při tvorbě svého obsahu? Mohl byste uvést příklady těchto slov, o kterých si myslíte, že jsou pro Twitch.tv škodlivá?

Odpověď:

Yes, znám jich mnoho. Jak už jsem uvedl, slovo „faggot“ je zlé. Tvrdá varianta slova „nigger“ je také zlá, pak musíte samozřejmě dávat pozor na spojování slova „jew“ nebo „muslim“. Asi vám všechna tato slova přijdou velice známá, ale byl jsem upozorněn, že se hlídá i čeština na narážky spojené s cikány a vietnamci. Seznam nikde není upřesněný, ale jedno řeknu: „Sieg Heil“ pošle váš kanál do pokel, ale jakékoli Stalinistické, Maoistické, nebo obecně Marxistické motto je naprosto v pořádku.

5. Vybral jste si Twitch.tv především kvůli jeho dominantnímu postavení na trhu v rámci streamovacích služeb, nebo Vás k volbě dovedly i jiné preference?

Odpověď:

To je, vskutku, jediný důvod. Je to dominantní platforma, lidé jsou v ní zabydlení, snadno vás najdou a funguje spousta addonů a rozšíření, co ulehčují práci.

6. Označil byste Vaši spolupráci s platformou Twitch.tv za rovnocenné partnerství?

Odpověď:

Twitch vůbec nezajímá, co jsem zač. Kdyby ano, pravděpodobně už dávno můj kanál neexistuje. Partnerství s Twitchem je business smlouva, která má svá pravidla. Dokud Twitch drží svoji úmluvu a bude mě vyplácet a poskytovat služby, dodržím svoje. Ale ani na minutu bych si nemyslel, že ve své slonovinové věži by je jen na okamžik napadlo, že bych měl stejnou cenu jako ostatní. To je jednoduše nemožné.

7. Při Vaší spolupráci s platformou Twitch.tv, jste občas nucen dělat kompromisy, případně přizpůsobovat Vaše fungování na platformě způsobem, který se Vám nejví jako zrovna ideální?

Odpověď:

Tomu se snažím maximálně vyhnout. Nesnáším sebecenzuru, to je jasné. A je to věc, na kterou při vysílání nechci myslet. Ubírá to od soustředění. A často nevysílám sám a občas někdo prostě něco řekne. A řešit to nechci. Vysíláme,

abychom bavili sebe a ostatní. A když to bude pro Twitch moc, tak ať táhne do pekel. Měli by být rádi, že jsme v plusu, což pro ně znamená, že se pro ně vyplatíme.

8. Máte výhrady k současnému znění *Pravidel užití služeb Twitch.tv*? Pokud ano, můžete specifikovat?

Odpověď:

To už jsem v podstatě odpověděl. Nedefinovaný „hate speech“ a obecně, pravidla, která mohou vést k banu a zrušení kanálu zdaleka nejsou přesně definovaná. To je proto, abyste mohli být odstraněni formou „aplikace a přizpůsobení“ dle těchto nejasných pravidel.

9. Máte výhrady k současnému znění *Pokynů pro komunitu Twitch.tv*? Pokud ano, můžete specifikovat?

Odpověď:

Stejná odpověď jako minule. Samozřejmě s doplněním, že je naprosto OK zakázat sexuální obsah a obsah se skutečným násilím na své platformě... ale pak tu je otázka jasně sexualizovaných streamů od Twitch THOTS, která stále běží...

10. Jste si vědom určitých nepsaných konvencí a požadavků na další úpravu Vámi vytvářeného obsahu a jednání se službou Twitch.tv, které by nějak přesahovaly rámec smluvních podmínek a závazných dokumentů?

Odpověď:

To by si spíše měl být vědom Twitch. Mají zodpovědnost toho, že spousta lidí je má jako primární platformu. To znamená, že jde o osoby, které se doslova živí streamováním. A Twitch vždy při nějakém porušení jejich pravidel jedná

absolutně bez komunikace, nebo domluvy, ani výstrahu vám nedá. Potrestání jde okamžitě. To, že jsem ban jsem měl za zprávy jsem musel sám zjišťovat tím, že jsem prohledával archív a zjistil jsem, že chybí onen záznam zpráv, kde jsem zhřešil slovem.

11. Řekl byste, že podmínky Twitch.tv, upravující tvořený obsah, ovlivnili Vaše chování a názory i mimo platformu Twitch.tv? Pokud ano, jaké a co Vás k tomu vedlo?

Odpověď:

Jednoduchá odpověď: Ne, v žádném případě. Twitch navíc nikdy nesmí překročit svoji doménu a vyhledávat mé chování např. Na YouTube, aby tím přidával ke svému názoru na „moje chování“. Bohužel, už jsme byli svědky toho, že toto je schopný udělat třeba Patreon, který, pokud si na vás zasedne, je schopen pročesat veškerá sociální média, aby vás na něco nachytil.

12. Umíte si představit situaci, kdy byste v případě zavedení určitých požadavků na úpravu Vašeho obsahu přikročil k ukončení partnerství se službou Twitch.tv? Pokud ano, dokážete identifikovat takovou situaci nebo požadavek, který by byl/y pro Vás nepřekročitelný/é?

Odpověď:

Umím si jich představit několik. Může jít o cokoli, co by mi znemožnilo dělat to, co teď. Čili nějaké závažné omezení jazyku, omezení streamování násilných her, her s politickým tématem, může vyjít vyhláška, která bude vyžadovat jisté politické zařazení, nebo omezení humoru...

Je toho příliš. Ani se mi nad tím nechce přemýšlet, protože věci, co regresivní levice od roku 2015 na soc. sítích vymyslela je tolik, že mě to vyloženě děsí...

Dotazník č. 2

1. Máte pocit, že Twitch.tv svými pravidly značně preferuje určité politické názory a zájmy některých společenských skupin na úkor jiných?

Odpověď:

Ne.

2. Máte pocit, že by Vám případné politické postoje a ideje Twitch.tv byly nedobrovolně vnučovány?

Odpověď:

Ne.

3. Souhlasíte s nutností dodržování určitého slovníku a politicky korektního chování v určitých situacích? Pokud ano, tak kdy a proč?

Odpověď:

Ano, souhlasím. Například rasismus nebo jiné násilné ideologie vůči úzké skupině lidí jsou podle mě velmi nevhodné. To samé platí o přílišné vulgaritě ve chvíli, kdy daný stream není označen jako 18+.

4. Víte o slovech, která vyloženě nesmíte, nebo byste neměl používat při tvorbě svého obsahu? Mohl byste uvést příklady těchto slov, o kterých si myslíte, že jsou pro Twitch.tv škodlivá?

Odpověď:

Nigga, negr, black fucker,, kill yourself, kys, gfys, go fuck yourself

5. Vybral jste si Twitch.tv především kvůli jeho dominantnímu postavení na trhu v rámci streamovacích služeb, nebo Vás k volbě dovedly i jiné preference?

Odpověď:

Se streamováním jsem začínal na YouTube, po čase jsem se ale rozhodl tvorbu videí a streamování rozdělit čistě z praktických důvodů. Navíc je Twitch ke streamování lépe uzpůsobený. Spousta funkcí, které jsou na Twitchi dostupné, jinde nejsou. Také je na Twitchi dospělejší komunita než na YouTube nebo například Facebooku, který se v Česku celkem rychle rozrůstá.

6. Označil byste Vaši spolupráci s platformou Twitch.tv za rovnocenné partnerství?

Odpověď:

Asi ano.

7. Při Vaší spolupráci s platformou Twitch.tv, jste občas nucen dělat kompromisy, případně přizpůsobovat Vaše fungování na platformě způsobem, který se Vám nejeví jako zrovna ideální?

Odpověď:

Nevybavuji si žádnou takovou situaci, která by mi přímo nevyhovovala nebo byla chybou Twitchu.

8. Máte výhrady k současnému znění *Pravidel užití služeb* Twitch.tv? Pokud ano, můžete specifikovat?

Odpověď:

Nemám.

**9. Máte výhrady k současnému znění *Pokynů pro komunitu Twitch.tv*?
Pokud ano, můžete specifikovat?**

Odpověď:

Nemám.

**10. Jste si vědom určitých nepsaných konvencí a požadavků na další úpravu
Vámi vytvářeného obsahu a jednání se službou Twitch.tv, které by nějak
přesahovaly rámec smluvních podmínek a závazných dokumentů?**

Odpověď:

Asi ne.

**11. Řekl byste, že podmínky Twitch.tv, upravující tvořený obsah, ovlivnili
Vaše chování a názory i mimo platformu Twitch.tv,? Pokud ano, jaké a co
Vás k tomu vedlo?**

Odpověď:

Jediný takový případ, který si vybavuji je, že občas používám zkratky pro emotikony z Twitche i mimo Twitch. To samé u některých zaběhnutých pojmů ze streamů. Jde prostě o zvyk, který se přenesl i do normálního života.

**12. Umíte si představit situaci, kdy byste v případě zavedení určitých
požadavků na úpravu Vašeho obsahu přikročil k ukončení partnerství se
službou Twitch.tv? Pokud ano, dokážete identifikovat takovou situaci nebo
požadavek, který by byl/y pro Vás nepřekročitelný/é?**

Odpověď:

Asi ano, takových možností by byla spousta, od výrazného zmenšení finančních odměn přes regulaci vulgarit až po zákaz používání hudby s autorskými právy.

Dotazník č. 3

1. Máte pocit, že Twitch.tv svými pravidly značně preferuje určité politické názory a zájmy některých společenských skupin na úkor jiných?

Odpověď:

Politické názory ne, ale určitě vidím velkou (až přehnanou) citlivost na témata rasismu, postoje k LGBTQ apod.

2. Máte pocit, že by Vám případné politické postoje a ideje Twitch.tv byly nedobrovolně vnucovány?

Odpověď:

Spíše ne, této tematice se vyhýbám.

3. Souhlasíte s nutností dodržování určitého slovníku a politicky korektního chování v určitých situacích? Pokud ano, tak kdy a proč?

Odpověď:

Ano, souhlasím, Twitch se prezentuje přes prostředníky (své partnerské streamery) a z jejich pohledu je jistě vhodné je poučit a usměrnit, jakým způsobem (ne)vyjadřovat například kontroverzní názory.

4. Víte o slovech, která vyloženě nesmíte, nebo byste neměl používat při tvorbě svého obsahu? Mohl byste uvést příklady těchto slov, o kterých si myslíte, že jsou pro Twitch.tv škodlivá?

Odpověď:

Viz. otázka 1 - slova se týkají především hanlivých označení menšin, politických skupin atd. (“nigger”, “fag” ...). O škodlivosti není pochyb, ale je třeba také hlídat kontext použití apod.

5. Vybral jste si Twitch.tv především kvůli jeho dominantnímu postavení na trhu v rámci streamovacích služeb, nebo Vás k volbě dovedly i jiné preference?

Odpověď:

S dominantním postavením souvisí také možnosti, které platforma nabízí, ale popravdě jsem jinou platformu nikdy neevaluoval z tohoto hlediska.

6. Označil byste Vaši spolupráci s platformou Twitch.tv za rovnocenné partnerství?

Odpověď:

Nejsem si jistý, jestli chápu otázku, ale o rovnocenném partnerství podle mě nejde a ani by jít nemělo.

7. Při Vaší spolupráci s platformou Twitch.tv, jste občas nucen dělat kompromisy, případně přizpůsobovat Vaše fungování na platformě způsobem, který se Vám nejeví jako zrovna ideální?

Odpověď:

NE.

8. Máte výhrady k současnému znění *Pravidel užití služeb* Twitch.tv? Pokud ano, můžete specifikovat?

Odpověď:

Nečetl jsem dostatečně detailně, abych mohl mít výhrady.

9. Máte výhrady k současnému znění *Pokynů pro komunitu Twitch.tv*? Pokud ano, můžete specifikovat?

Odpověď:

Nečetl jsem dostatečně detailně, abych mohl mít výhrady.

10. Jste si vědom určitých nepsaných konvencí a požadavků na další úpravu Vámi vytvářeného obsahu a jednání se službou Twitch.tv, které by nějak přesahovaly rámec smluvních podmínek a závazných dokumentů?

Odpověď:

Viz. otázky 8-9, řídím se spíše rámcovou představou o tom, co bych měl dodržovat, než psanými pravidly.

11. Řekl byste, že podmínky Twitch.tv, upravující tvořený obsah, ovlivnili Vaše chování a názory i mimo platformu Twitch.tv,? Pokud ano, jaké a co Vás k tomu vedlo?

Odpověď:

Řekl bych, že nejsem ovlivněn ani přímo při působení na Twitchi, tím spíše ne mimo něj.

12. Umíte si představit situaci, kdy byste v případě zavedení určitých požadavků na úpravu Vašeho obsahu přikročil k ukončení partnerství se službou Twitch.tv? Pokud ano, dokážete identifikovat takovou situaci nebo požadavek, který by byl/y pro Vás nepřekročitelný/é?

Odpověď:

Dokážu si scénářů představit hodně, velkým důvodem je také to, že Twitch pro mě není zásadním zdrojem příjmu. Určitě by mi vadilo například omezování možnosti poslouchat při streamování hudbu (ať už z důvodu autorských práv,

nebo jiného). Většina scénářů je ale velmi teoretických, tak je nebudu zmiňovat a rozebírat.

Dotazník č. 4

1. Máte pocit, že Twitch.tv svými pravidly značně preferuje určité politické názory a zájmy některých společenských skupin na úkor jiných?

Odpověď:

Nemám takový pocit

2. Máte pocit, že by Vám případné politické postoje a ideje Twitch.tv byly nedobrovolně vnucovány?

Odpověď:

Nemám takový pocit

3. Souhlasíte s nutností dodržování určitého slovníku a politicky korektního chování v určitých situacích? Pokud ano, tak kdy a proč?

Odpověď:

Ano, naprosto. Jakožto streamer by měla být určitá zodpovědnost (pro někoho větší, pro někoho menší) jakým způsobem se chová a funguje. Jelikož ovlivňuje chování ostatních osob, je naprosto v pořádku, že si Twitch toto hlídá a trestá.

4. Víte o slovech, která vyloženě nesmíte, nebo byste neměl používat při tvorbě svého obsahu? Mohl byste uvést příklady těchto slov, o kterých si myslíte, že jsou pro Twitch.tv škodlivá?

Odpověď:

Jakékoliv slova s rasistickým nebo homofobním podtextem.

5. Vybral jste si Twitch.tv především kvůli jeho dominantnímu postavení na trhu v rámci streamovacích služeb, nebo Vás k volbě dovedly i jiné preference?

Odpověď:

Nic jiného jsem ani neznal.

6. Označil byste Vaši spolupráci s platformou Twitch.tv za rovnocenné partnerství?

Odpověď:

Částečně. Složitá otázka, pořád jsem v hierarchickém žebříčku jakožto zaměstnanec a Twitch je můj šéf, proto si nemyslím, že tam někdy bude rovnocennost.

7. Při Vaší spolupráci s platformou Twitch.tv, jste občas nucen dělat kompromisy, případně přizpůsobovat Vaše fungování na platformě způsobem, který se Vám nejeví jako zrovna ideální?

Odpověď:

Nemusím dělat kompromisy, protože nejsem úplný idiot a nechovám se jako idiot.

8. Máte výhrady k současnému znění *Pravidel užití služeb* Twitch.tv? Pokud ano, můžete specifikovat?

Odpověď:

Pravidla by měla fungovat na všechny stejnou měrou. Bohužel zatím Twitch působí velmi nestabilně a v tomto ohledu se tomu nedá důvěřovat.

9. Máte výhrady k současnému znění *Pokynů pro komunitu Twitch.tv*? Pokud ano, můžete specifikovat?

Odpověď:

Asi nemám, nic neporušuji, tudíž se o to nemusím moc zajímat.

10. Jste si vědom určitých nepsaných konvencí a požadavků na další úpravu Vámi vytvářeného obsahu a jednání se službou Twitch.tv, které by nějak přesahovaly rámec smluvních podmínek a závazných dokumentů?

Odpověď:

Ne.

11. Řekl byste, že podmínky Twitch.tv, upravující tvořený obsah, ovlivnili Vaše chování a názory i mimo platformu Twitch.tv,? Pokud ano, jaké a co Vás k tomu vedlo?

Odpověď:

Ano, jsem slušnější, ctnostnější a uvědomuji si, jak moje chování ovlivňuje moje okolí. Chci aby se lidé chovali lépe, proto se chovám lépe i v realitě.

12. Umíte si představit situaci, kdy byste v případě zavedení určitých požadavků na úpravu Vašeho obsahu přikročil k ukončení partnerství se službou Twitch.tv? Pokud ano, dokážete identifikovat takovou situaci nebo požadavek, který by byl/y pro Vás nepřekročitelný/é?

Odpověď:

Neumím si představit takovou situaci.